

Četvrtak, 11. decembar 2008. godine

Svedok Reynaud Theunens

Svedok Josip Turkalj

Otvorena sednica

Optuženi su pristupili Sudu

Početak u 09.05 h

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite.

SUDIJA ORIE: Dobro jutro svima. Gospodine sekretare, molim vas najavite predmet.

sekretar: Dobro jutro, časni Sude. Dobro jutro svima u sudnici. Ovo je *Predmet IT-06-90-T, Tužilac protiv Ante Gotovine i ostalih.*

SUDIJA ORIE: Hvala, gospodine sekretare. Gospodine Mikuličiću, da li ste spremni da nastavite?

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Jesam, časni Sude. Dobro jutro svima. Dobro jutro, gospodine Theunens.

SUDIJA ORIE: Gospodine Theunens, želeo bih da vas podsetim, nadam se poslednji put, da ste i dalje pod svečanom izjavom koju ste dali na početku vašeg svedočenja.

SVEDOK THEUNENS: Da, časni Sude. Dobro jutro, gospodine Mikuličiću.

svedok: Reynaud Theunens

UNAKRSNO ISPITIVANJE: ADVOKAT MIKULIČIĆ - NASTAVAK

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Dobro jutro, gospodine Theunens.

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Dobro jutro.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Gospodine Theunens, jučer, sjetićete se, smo vam pokazali zapovjed generala Červenka o ulozi specijalnih snaga MUP-a u operaciji *Oluja*, slijedom kojim je proizašlo da zapovjed regulira postupanje u dvije etape i to kada se završi, da će donijeti se nova zapovjed, odnosno da jedinice specijalne policije moraju biti spremne za nove zadatke. Sjećate se? Ja bih sada molio da pogledamo što se događa nakon što su jedinice specijalne policije izvršile zapovjed u vremenu koje je bilo manje od tri dana, kako je bilo predviđeno prethodnom zapovjedi. Pa bih molio dokazni predmet Odbrane D550. Vidjećemo uskoro, gospodine Theunens, dokument D550, koji predstavlja zapovjed o nastavku bojevih

djelovanja na D plus 1. To je zapovjed takođe generala Červenka. Pretpostavljam da ste imali priliku vidjeti, zar ne? Ona je sada na ekranu ispred vas.

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Da. Mislim da sam to i ranije video, ali nisam siguran da li sam uključio u svoj izveštaj.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Da li je ili nije, ja bih samo želio par pitanja u vezi te zapovjedi. Molim vas, obratite pažnju na točku 2 ove zapovjedi u kojoj se kaže da se bojeva djelovanja trebaju nastaviti pojačanim intenzitetom. Ovdje se očito ukazuje na potrebu velike dinamike napredovanja jedinica specijalne policije. Da li se slažete sa mnom? Naravno, i ostalih snaga koje su upotrebljene u operaciji *Oluja*. Inzistira se na dinamici, zar ne?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Možda ne bih nužno došao do istog zaključka. General Červenko, barem u paragrafu 2, jednostavno naređuje da se nastave aktivnosti i da se pojačaju. Ali ja mislim, ako pogledamo dalje ovo naređenje, i možda ako vidimo da su postavljeni određeni rokovi ili da se ostvare određeni zadaci, to će nam dati bolje indikacije o tome da li je ili nije general Červenko želeo da se pojačaju ta borbena dejstva ili stepen ubrzanja.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: U redu. Pitanje u vezi toga, koje zadire u vašu ekspertizu, to je da nam u nekoliko rečenica objasnite zbog čega je u ovakovom tipu borbenih djelovanja, kada se napreduje prema neprijateljskim snagama i kada se probija prva linija obrane, zbog čega je važno zadržati visoki stupanj dinamike napredovanja?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Glavni razlog je u tome da želite da održite taj trenutak, to jest da napadačka snaga dobije inicijativu, jer uspeva da stigne do prve linije fronta neprijatelja. I pre nego što neprijatelj pripremi neku vrstu protivnapada ili protivakcije, važno je da napadačka snaga održi taj trenutak napredovanja i spreči neprijatelja da se reorganizuje i pripremi za bilo koju vrstu kontranapada.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Gospodine sekretare, možemo li da dobijemo dokazni predmet Odbrane broj D552 na ekranu, molim vas.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Ono što ćemo vidjeti, gospodine Theunens, je zapovjed za nastavak bojevih djelovanja na dan D plus 2, takođe, načelnika Glavnog stožera hrvatske vojske generala Červenka, kojom se predviđa operacije na D plus 2. Pa evo, možemo vidjeti na primjer, u točki 1, da se zapovjed odnosi na zbornu područje Split i ovdje se kaže da treba ovladati širim prostorom Otriča i Srba. I izbiti na državnu granicu i tako dalje. Gospodine Theunens, molim vas, obratite pažnju na drugi dio vašeg izvještaja, to je u mojoj verziji stranica 285. Juče smo vidjeli da imamo različite stranice, ali radi... radi bolje koordinacije, riječ je o datumu 7. kolovoz i ono na što referiram, to je točka 4. Da li ste našli taj dio gdje kažete da su snage specijalne policije zauzele Mazin i Srb? Iz ove zapovjedi koju imamo na ekranu proizilazi da nije bio zadatak specijalnih snaga policije zauzeti mjesto Srb, nego da je to bila zadaća zbornog područja Split. Vi vaš zaključak temeljite na dokumentu sa brojem 00317 po Pravilu 65 ter. Pa bih molio da se taj dokument pozove na ekran.

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Da. U verziji na engleskom, to je na stranici 281, i kopija koju ja koristim je drugačija od ovih koje drugi koriste.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Ja koristim engleski tekst, to je stranica 285, tako da je to druga verzija. Ali u svakom slučaju, da li ste to našli u svojim materijalima?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: M-hm.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Vi referirate u fusnoti 1153 na dokument broj 00317 po Pravilu 65 ter. I govorite da je to ratni put Ministarstva unutrašnjih poslova, jedinice specijalne policije Šibenik.

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Zaista. I konkretnije, u verziji na engleskom, to je na stranici 20.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Da.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Možemo li, molim vas, dobiti na ekranu stranicu 20 ovog dokumenta u verziji na engleskom?

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Ono što vidimo... to je prijevod novinskog članka u kojem se navodi teza da su jedinice specijalne policije oslobodile mjesto Srb. Gospodine Theunens, malo me iznenađuje da vi u vašem ekspertnom riportu referirate na članke iz dnevne štampe kao kredibilni izvor. Nije li to malo čudno obzirom na dokumentaciju koju ste imali priliku vidjeti?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Ne nužno. Mislim, javni izvori mogu biti važan izvor informacija. Mislim da to nije samo novinski članak. Ovo je novinski članak koji je uključen u jedan službeni dokument koji je objavila jedinica specijalne policije Šibenik i zove se „Ratni put specijalne policije Šibenik MUP-a“ i koliko sam ja shvatio, ako jedinica specijalne policije Šibenik uključuje ovo u zvanični istorijat svojih aktivnosti, mora da za to postoji dobar razlog. I sa metodološkog stanovišta koje bi trebalo uključiti, to po mom mišljenju, povećava pouzdanost ovog konkretnog izvora... zbog tog kontekta, dakle, pouzdanost tog izvora informacija iz štampe.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Kako god, gospodine Theunens, izvor novina kao podloga za ekspertizu, bez obzira na vaše objašnjenje, meni se ne čini vjerodostojnim pa bih vas zamolio da pogledamo zajedno dokazni predmet Odbrane broj D554.

SUDIJA ORIE: Gospodine Mikuličiću, kada pogledam poslednju rečenicu, to je komentar da vi ne smatrate da bi novine bile pouzdan izvor informacija, što je u redu, ali reći: Bez obzira na to što vi kažete, ja smatram novine nepouzdanim izvorom. Svedok je objasnio zašto u ovim konkretnim okolnostima, on je smatrao da to nije obični novinski članak, ovakav komentar nije fer prema svedoku.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Moj odnos prema svedoku, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Da ste rekli: Bez obzira na ono što ste rekli. Iznošenje vašeg ličnog mišljenja zaista ne pomaže Pretresnom veću. Molim vas, nastavite.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Hvala, časni Sude.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Vidimo dokazni predmet Odbrane broj D554, koji je sumarno ozvješće o provodbi operacije Oluja, koje je službeni dokument. Da li ste ovaj dokument imali prilike vidjeti, gospodine Theunens? On je, dakle, službeni dokument Ministarstva obrane Republike Hrvatske izdan od strane načelnika Glavnog stožera, generala Zvonimira Červenka. I ako pogledamo stranicu 3 ovog dokumenta, za dan 8. kolovoz, onda ćemo vidjeti da se ovdje navodi da su snage zbornog područja Split oslobodile Srb. Dakle, nema govora o tome da bi tu vojnu akciju odradili specijalci iz Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Hrvatske. Slažete se, gospodine Theunens, da ovaj službeni dokument Ministarstva obrane Republike Hrvatske govori sasvim drugačije u odnosu na članak iz novina na koji vi referirate?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Samo za vašu informaciju, ja sam uključio ovaj dokazni predmet Odbrane broj D554 u moj izveštaj i u verziji na engleskom, na primer, to je stranica 131. I zaista postoji nedoslednost u odnosu na to ko je preuzeo kontrolu nad Srbom. Moram reći da nisam tome ranije posvetio pažnju, i zaista, ako bi se uradila konkretna analiza o tome ko je zauzeo to Srb, onda bi se morali uporediti različiti izvori. Pošto različiti izvori govore različito, morali bi se naći drugi izvori da bi se utvrdilo tačno šta se desilo i ko je zauzeo Srb.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Hvala na vašem odgovoru.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Možemo li videti dokument koji smo upravo imali na ekranu – to je dokazni predmet Odbrane broj D552 – dakle zapovjed generala Červenka o nastavku bojevih djelovanja na D plus 2. I molio bih drugu stranicu tog dokumenta. Referiram na točku 3. To bi bila 3 stranica u engleskoj verziji, molim vas. Da, da, hvala, hvala, to je u redu. Tačka 3.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Dakle, u ovoj točki zapovjedi generala Červenka, daje se zadatak postrojbama Ministarstva unutrašnjih poslova. I kaže se: „Po ovladavanju prijevajima Bravno i Malovan, produžiti napad u smjeru Donje Lapca i izvršiti ovladavanje tim prostorom uz sudjelovanje sa snagama zbornog područja Gospić na lijevom, i snagama zbornog područja Split na desnom krilu.“ Gospodine Theunens, nedvojbeno je da je, dakle, načelnik Glavnog stožera koji zapovjedao operacijom *Oluja* dao borbeni zadatak jedinicama specijalne policije, zar ne? Naime, ja ističem ovu činjenicu i stavljam je nasuprot tezama iz vašeg riporta, to je stranica 281, u verziji koju ja imam, a to je inače točka 9 pod datumom 5. august „day two“ 1995. godine. Citiraću vaš riport. Vi kažete: „Prva dva dana operacije, komandant SJP je odlučio da pokrene treću fazu. Iz vašeg iskustva vojnog eksperta, gospodine Theunens, je li moguće ovako zaključiti da je o nastavku borbenih operacija donesena odluka u zapovjedništvu specijalne policije a ne u Glavnom stožeru koji vodi operaciju?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Časni Sude, voleo bih da odgovorim. Moj odgovor bi se sastojao iz dve komponente. Prva komponenta bi se mogla naći na stranici 295 u mojoj engleskoj verziji, pod naslovom: 4, komandovanje, kontrola i postupak veza nad jedinicama specijalnih operacija tokom operacije *Oluje*...

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Izvinjavam se što vas prekidam, gospodine Theunens, ali moje pitanje je veoma jednostavno.

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Da, ali ja pokušavam da odgovorim na pitanje.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: U redu. Molim vas, odgovorite.

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: I tu ja kažem, komanda i kontrola, Mladen Markač, komandant SUP tokom operacije *Oluja* potčinjen je načelniku Glavnog štaba HV-a i izveštava ga o operacijama koje je preduzeo SUP. Dakle, to je jedan važan element. Ja ću ponoviti još jednom za zapisnik. Mladen Markač, komandant SUP-a za vreme operacije *Oluja* je potčinjen načelniku Glavnog štaba HV-a. Deo koji ste vi naveli iz mog izveštaja je zasnovan na dokaznom predmetu Tužilaštva broj P614, gde sam ja kopirao tekst ovog dokumenta, a dokazni predmet Tužilaštva broj P614 je zvanični dokument sektora specijalne policije. To je analiza napredovanja operacije *Oluja*. Dakle, kada pročitate ovaj deo iz mog izveštaja, očigledno se to mora razmatrati u celokupnom kontekstu gde ja jasno kažem da specijalna policija, tj. general-pukovnik Mladen Markač i njemu potčinjeni načelnik sektora specijalne policije, dobijaju naređenja od načelnika Glavnog štaba generala Zvonimira Červenka.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Hvala na vašem odgovoru, gospodine Theunens, ali ovo nije odgovor na moje pitanje. Moje pitanje bilo: da li ste vi ikada imali iskustvo, u vašoj ekspertizi, da komandant na nižem nivou donosi odluke o nastavku borbenih operacija, odvojeno od više komande?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Inicijativa je vrlo važan aspekt...

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: To nije inicijativa; to je odluka. Jer ste vi rekli, komanda odlučuje.

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Ali ja kažem...

SUDIJA ORIE: Gospodine Mikuličiću, inicijativa nije odluka, ali inicijative ponekad rezultiraju odlukama, pa stoga, ako svedok... hajde da mu damo fer šansu da odgovori. Što se tiče vašeg pitanja, očigledno vi ne tražite komentar o situaciji u Hrvatskoj u to vreme, nego opšti komentar. Ako biste jasnije rekli šta tražite od svedoka, onda postoje bolje šanse da on shvati vaše pitanje. Gospodine Theunens, pitanje se nije odnosilo na situaciju u avgustu 1995. godine u Hrvatskoj, već je više bilo opšte pitanje.

SVEDOK THEUNENS: Hvala, časni Sude. Bez zalaženja u detalje, inicijativa je jedna od ključnih karakteristika vojnih vođa na svim nivoima. Naravno, inicijativa mora da se uklapa, da tako kažem, u opšti koncept, odnosno, naređenja nadređenih, i da se sada vratim na ono što ste vi citirali iz mog izveštaja, tu se zaista kaže da komandant SJP odlučuje da pokrene treću fazu operacije uz odobrenje Glavnog štaba HV-a. Tu je, u stvari, reč o inicijativi koja može da rezultira odlukom, očigledno po odobrenju nadređene komande.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Hvala vam na odgovoru, gospodine Theunens, ali moj stav je upravo suprotan, *vice versa*. U redu, ići ćemo dalje.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Gospodine sekretare, mogu li da dobijem dokazni predmet Odbrane broj D322.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Gospodine Theunens, vidjećemo zapovjed D plus 3, koja je zapovjed takođe od načelnika Glavnog stožera generala Zvonimira Červenka, o nastavku borbenih operacija, gdje se i dalje traži energično stavljanje napada, dakle, ukazuje se ponovo na

povećanje dinamike, izbijanje na državnu granicu, a u točki 2 navodi se da su zapovjednici zbornog područja Split i Gospić, dužni međusobno usuglasiti sa zapovjednikom specijalnih postrojbi Ministarstva unutrašnjih poslova, vrijeme napada na zapovjedenim smjerovima. Možete li dati neki komentar o ovome ili je ta zapovjed zapravo logičan nastavak borbenih djelovanja na D plus 3?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Po mom mišljenju, to je logičan nastavak ranijih naređenja i ranijih borbenih delovanja. Naređenja generala Červenka da se stigne do granice što je pre moguće. I naravno, pošto su jedinice specijalne policije delovale na... granici između zone odgovornosti vojne oblasti Gospić na severu, i vojne oblasti Split na jugu, to je... to je od suštinskog značaja bilo da se osigura koordinacija između ove tri grupe snaga.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Hvala na vašem odgovoru. Sada bih vam želio skrenuti pažnju na dio vašeg, drugi dio vašeg izveštaja, to je za dan 4. kolovoz 1995. godine. Kod mene je to stranica 278, ali to je paragraf broj 4. Budite ljubazni pa mi kažite kad ste našli taj paragraf. Koji počinje riječima „Markač“.

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Pronašli ste. Skrećem vam pažnju, gospodine Theunens, na dio ovog paragrafa u kojem navodite da je u 11.32 sati, Markač izvjestio o tokničkoj vatri protiv njegovih snaga iz Medaka. I onda u zagradi navodite da je to incident prijateljske vatre. Možete li nam reći odakle referenca za ovu tvrdnju da je riječ o prijateljskoj vatri?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Možemo li da vidimo dokument, molim vas?

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Ja se pozivam na dokazni predmet Tužilaštva broj P614, molim vas, strana 8.

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Ja ovde citiram iz dokaznog predmeta Odbrane broj D555. Ratni dnevnik Glavnog štaba HV-a.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Doći ćemo do toha, gospodine Theunens. Dakle, stranica 8, dokaznog predmeta Tužilaštva broj P614, i voleo bih da vam skrenem pažnju na unos u 12.15.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Verzija na engleskom, to je prethodna stranica, tačno, a unos od 12.15 je ono što me interesuje. U redu.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Skrećem pažnju, gospodine Theunens, na unos u ovom dokumentu, a ono što mi sada vidimo na ekranu, to je dio koji je analiza tijekom operacije *Oluja*, koja je dostavljena Glavnom stožeru hrvatske vojske od strane specijalne policije. Vidimo unos za to vrijeme gdje se navodi da je neprijatelj za to vrijeme iz metka tokničkom vatrom djelovao od Medaka ka Marasovcu. Dakle, moj zaključak je da ovdje nije riječ o prijateljskoj vatri, nego o neprijateljskoj vatri. Želeo bih da pređem na dokument koji ste vi citirali u svom izveštaju, a to je dokazni predmet Odbrane broj D555.

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Da. Mislim, u pravu ste, takođe piše i u 20.00 časova na istoj strani da je SJP oslobodila Medak.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Drugog dana, 5. avgusta, u 20.00 časova?
SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: To je u fusnoti 1122 mog izveštaja.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Sada bih želeo da pogledamo dokazni predmet Odrbane broj D555, a to bi u engleskoj verziji bila strana 19. Ono što ćemo sad vidjeti je ratni dnevnik koji se vodio u Glavnom stožeru i u koji su se upisivali podaci sa terena za vrijeme operacije *Oluja*. Vi ste imali priliku vidjeti taj ratni dnevnik, zar ne, gospodine Theunens?
SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Da. Jesam, video sam i citirao sam taj događaj sa artiljerijskom vatrom je naveden u fusnoti 1098 u drugom delu izveštaja.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Da. Ja bih želeo da vam skrenem pažnju na broj 139.
SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Zista. U to vreme, kada sam pisao izveštaj, došao sam do pogrešnog zaključka da je u vreme artiljerijske vatre Medak već bio zauzet od strane hrvatskih snaga, što sada vidimo da nije tačno.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Hvala vam na tom odgovoru.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Gospodine sekretare, molim vas dokument broj 1026, po Pravilu 65 ter.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Dok čekamo na ekranu dokument, gospodine Theunens, vi ste se susreli sa dokumentima u kojima je načelnik Glavnog stožera, general Červenko o tijeku operacije *Oluja* izvještavao predsednika, doktora Tuđmana, koji je ujedno bio i vrhovni zapovjednik oružanih snaga, zar ne? Ovo je jedno takovo izvješće, za dan 7. kolovoz.
SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Zaista, naišao sam na takve izveštaje i jedan broj njih uključio sam u odeljak 2 drugog dela mog izveštaja.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Možemo li da dobijemo stranicu 2 ovog dokumenta u hrvatskom tekstu.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Na stranici 2 na koju referiram, to ćemo uskoro vidjeti. Govori se da su snage specijalne policije MUP-a, nakon što su ovladali sa Malovanom i Bruvnom, nastavile bojeva djelovanja i djelom snaga izvršile spajanje sa postrojbama zbornog područja Gospić u prostoru Udbine. Dok je drugi dio snaga specijalne policije uz tokničku potporu zbornog područja Gospić ovladao Gornjim i Donjim Lapcem. Istovremeno, trećim djelom snaga, držao prijevoje Malovan i Otrić. Ove činjenice su vam poznate iz dokumentacije, zar ne, gospodine Theunens?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Zaista. Mislim da se to u većem delu poklapa sa izveštajima specijalne policije, dokazni predmet Tužilaštva broj P614 kao i izveštajima jedinica specijalne policije o događajima... i operacijama od 7. avgusta.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Hvala.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Časni Sude, moj pomoćnik me je upravo podsetio da nisam tražio uvrštavanje u spis dokumenta broj 00317 po Pravilu 65 ter, što je novinski članak, pa bih to želeo da se to uvrsti.

TUŽILAC WAESPI: Nema prigovora.

SUDIJA ORIE: Gospodine sekretare.

sekretar: Časni Sude, to će biti dokazni predmet Odbrane broj D1098.

(Pretno veće se savetuje)

SUDIJA ORIE: Gospodine Mikuličiću, razlog zašto sam se savetovao sa mojim kolegama je to što uvrštavanje dokaza iz medija, uvek izaziva da Pretno veće... to razmatra, ali obzirom na odgovore svedoka, da je taj dokument dodat izveštaju, i nismo čuli dalja pitanja o tome, tako da je očigledno da to nije osporeno. Pretno veće nema poteškoća u ovim okolnostima da odmah odluči i uvrsti u spis i dokazni predmet Odbrane broj D1098.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Hvala, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Molim vas, nastavite.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Da li mogu da ponudim na usvajanje i dokument broj 01026 po Pravilu 65 ter, koji je epravno na ekranu.

TUŽILAC WAESPI: Nema prigovora.

SUDIJA ORIE: Gospodine sekretare.

sekretar: Časni Sude, to će biti dokazni predmet Odbrane broj D1099.

SUDIJA ORIE: Dokazni predmet Odbrane broj D1099 se uvrštava u spis.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Hvala, časni Sude. Gospodine sekretare, da li mogu da dobijem na ekran dokazni predmet Tužilaštva broj P585, molim vas.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Dokument koji ćemo vidjeti na ekranu, gospodine Theunens, je izvješće generala-pukovnika Mladena Markača od strane specijalne policije Republike Hrvatske, Ministarstvo unutrašnjih poslova načelniku Glavnog stožera o dostignutoj crti skupnih snaga specijalne policije. Ja bih vam skrenuo pažnju na paragraf 3 ovog izvješća u kojem se kaže da su snage specijalne policije obavljale čišćenje velebitskog terena s ciljem uništenja zaostalih neprijateljskih skupina. Gospodine Theunens, u dokumentima specijalne policije koji se odnose na čišćenje terena kao što je recimo ovaj, a kasnije ćemo vidjeti još mnoge druge, upotrebljava se izraz „uništenje zaostalih neprijateljskih skupina“ ili takozvanih

diverzantsko-terorističkih grupa. Da li se slažete da je taj izraz upotrebljavan u izvješćima specijalne policije?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: To je sigurno jedan od izraza koji je upotrebljavan. I najčešće je korišćen, da.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Da. Sada bih voleo da vidimo dokazni predmet Tužilaštva broj P577, molim vas. Ovaj dokument, videćemo, riječ je o tablicama koje su sastavljene povodom izvješća specijalne policije MUP-a o čišćenju terena na koje vi referirate u vašem riportu, drugi dio, strana 288, a to je odlomak za dan 9. kolovoz i to bi bio zadnji unos u paragrafu 3. Vi ste u vašem izveštaju skrenuli pažnju na izraz „likvidirani“ kao izraz kojim se zapravo identificiraju članovi neprijateljskih snaga koji su bili ubijeni tijekom akcije pretrage terena. Gospodine Theunens, ukoliko pogledamo tablice u dokaznom predmetu Tužilaštva broj P577, za dan 23. kolovoz, a to je ERN broj 06092942, sada ćemo videti u rubrici *liquidated* da je policijska uprava, specijalna policija splitsko-dalmatinske županije registrirala tri likvidirane osobe. Vidite to, gospodine Theunens?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Da. Vidim, a ovo je takode...

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: (*preklapanje govornika*)...

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: To je u mom izveštaju na strani 284 za drugu stranu.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Ja bih želeo da se pozabavim ovim pitanjem zato što me smeta ovaj izraz „likvidirani“ i zato što pregledom izvješća koja je general Markač dostavljao Glavnom stožeru ni na jednom mjestu nisam našao da se upotrebljava taj izraz. Pa je moje pitanje sljedeće: da li znate tko je autor ovih tablica koje se nalaze u dokaznom predmetu Tužilaštva broj P577? Jer očito je da je ovo jedna vrsta statistike povodom podnesenih izvješća specijalne policije Glavnom stožeru. Da li znate tko je autor tih tablica? A pri tome skrećem pažnju na posljednju stranicu gdje se žigom navodi da je ovaj dokument pribavljen iz Ministarstva obrane Republike Hrvatske.

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Ja samo vidim verziju na engleskom pred sobom. Ali ukoliko je to formular koji se koristio, možda je žig samo žig arhiva ili nečeg što je kasnije stavljeno, kao što sam video na mnogim drugim dokumentima. Dokumenti koji su stavljeni na raspolaganje Tužilaštvu, koji potiču od državnih arhiva u Hrvatskoj, često imaju žigove, gde sam imao utisak da je taj žig udaren na dokumente u nekoj kasnijoj fazi. Nažalost, ne mogu zaista da pročitam ovo... Vidim 25/04, ali na ekranu ne mogu da pročitam godinu. U svakom slučaju, piše 2007, izvinjavam se što to nisam ranije primetio, znači da je taj žig verovatno stavljen kasnije u toku arhiviranja. Ja sam shvatio da je to neki formular koji je koristio sektor specijalne policije, odnosno da je to pripremio sektor specijalne policije bez nekog posebnog autora koji bi bio poznat.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Ono što ja stavljam kao tvrdnju, gospodine Theunens, to je da se u izvješćima specijalne policije nikada nije upotrebljavao izraz „likvidirati“. Pa molim da pogledamo izvještaj koji se odnosi na dan 23. kolovoz gdje je u tablicama upisano da su likvidirane tri osobe.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Gospodine sekretare, molim vas dokument broj 2463 po Pravilu 65 ter.

prevodilac: Gospodin Mikuličić ne bi trebalo da se preklapa i sačeka dok se prevod završi.

SUDIJA ORIE: Gospodine Mikuličiću, molimo vas da se ne preklapate, da sačekate dok se prevod završi.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: To je moj problem, časni Sude. Pokušaću to da izbegnem.

SUDIJA ORIE: Molim vas, nastavite.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Hvala vam. Pa, tražio sam dokument broj 2463 po Pravilu 65 ter, gospodine sekretare. Molim vas stranicu 2 u engleskoj verziji.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Ovo je, dakle, izveštaj specijalne policije o pretrazi terena upućen Glavnom stožeru, generalu Červenku, za dan 23. Sjetičete se, to je datum u kojem je upisano u ovim tablicama da su likvidirane tri osobe. Ovdje vidimo u točki 3 da se navodi...

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Imamo pogrešan dokument na ekranu, ali mislim da smo prethodno imali pravi. Tako da ponavljam, to je dokument broj 2463, po Pravilu 65 ter, stranica 2. Ovo je onaj pravi.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Dakle, skrećem vam pažnju na paragraf tri u kojem se navodi, u posljednjoj rečenici paragrafa: „tokom pretrage, jedna teroristička grupa (tri naoružana vojna obveznika) uništena je u Šipkovcu.“ Izričaj koji se upotrebljava u izvješću specijalne policije i koji odudara od izričaja koji je upotrebljen u sumarnim tablicama. To je očito, zar ne? Ovdje se nigde ne navodi izraz „likvidirani“, nego vojnički izraz o tome da je uništena jedna teroristička grupa.

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Da, mi vidimo da izraz „uništeni“ je ovde upotrebljen, dok u zvaničnom formularu se koristi termin „likvidirani“.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: U izveštajima neke jedinice specijalne policije, možete li molim vas, da mi pokažete makar jedan takav dokument. A u međuvremenu, mogu li da ponudim ovaj dokument na usvajanje, časni Sude.

TUŽILAC WAESPI: Nema prigovora.

SUDIJA ORIE: Gospodine sekretare.

sekretar: To je dokazni predmet Odbrane broj D1100, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Dokazni predmet Odbrane broj D1100, usvaja se u spis.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Da uštedimo malo vremena, gospodine Theunens, ja tvrdim da se reč „likvidirani“ niakda ne koristi u zvaničnim izveštajima specijalne policije. U međuvremenu, u toku pauze, ako pronađete i jedan takav dokument, bilo bi mi drago da to vidim.

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Časni Sude, ne treba mi više vremena. Kao što sam naveo u izveštaju na stranici 283, rekao sam, jedan formular, a zatim pod navodnicima, „izveštaj specijalne policije MUP-a“, koristi izraz likvidirani da bi se time naznačilo da su pripadnici neprijateljskih snaga bili ubijeni u toku operacije.

SUDIJA ORIE: Izgleda da je ovo jasno. Ali gospodin Mikuličić smatra da je važno da se naglasi da se ova reč ne koristi ni u jednom izveštaju za koji se može utvrditi da potiče od specijalne policije. Molim vas, nastavite.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Hvala, časni Sude.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Gospodine Theunens, pitanje koje ću vam sada postaviti je vezano uz potporu topništva koje je dobila specijalna policija u napredovanju tijekom operacije *Oluja*. U dokumentima na koje vi referirate i koje sam ja pregledao, navodi se izraz „topnička potpora“. Možete li objasniti što zapravo, u vojnom smislu, znači taj izraz „topnička potpora“?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Pa, zvanični termin trebalo bi da bude vatrena potpora, ali vatrena potpora može da uključuje i artiljeriju i podršku iz vazduha, kao i korišćenje minobacača. Ja koristim taj koncept topnička potpora jer se samo bavim korišćenjem naoružanja koje se samo može smatrati topništvom, odnosno, to su topovi, haubice, višecevni raketni bacači koji su pružali vatrenu podršku trupama koje izvode neki manevar. Na primer, ukoliko oni izvode napad, a napad se tradicionalno opisuje kao kombinacija vatre i pokreta. Trupe koje su u pokretu takođe... oni će takođe koristiti vatru, ali, naravno, postoje određena ograničenja u pogledu njihovih mogućnosti. I zbog toga se topništvo, koje je statično, zove da pruži dodatnu potporu protiv nerijatelja, kako bi olakšalo napad ili manevar tih snaga koje ga uzvode.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Ovu topničku potporu jedinicama specijalne policije, davale su snage hrvatske vojske. Zar ne?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Časni Sude, to je kombinacija. Specijalna policija ima... ima i sopstvenu artiljeriju, i u sito vreme, postojala je pre svega, artiljerijska podrška koju su pružale jedinice HV-a, a bilo je i primera pojedinačnih artiljerijskih oruđa koja su bila na raspolaganju jedinicama specijalne policije.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Gospodine Theunens, da li ste našli primjer da bi snage hrvatske vojske stavile pod zapovjedništvo, dakle, prepočinile topničku potporu snagama specijalne policije?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Pokušavam da lociram deo o artiljeriji u delu koji se odnosi na policiju. Važno je znati da obezbeđivanje artiljerijske podrške, ne mora da podrazumeva prepotčinjavanje. To može da se desi, ali ne nužno. Naravno, to podrazumeva koordinaciju jer ova podrška mora da bude pružena u pravo vreme i na pravom mestu i za odgovarajuće vreme, jer inače možda neće biti efikasna ili što je još gore... možete da izložite sopstvene snage prijateljskoj vatri.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Gospodine Theunens, ja referiram na stranicu 310 drugog dela vašeg izvještaja, to je paragraf 5 koji govori o upotrebi topništva od strane specijalne policije i referiram ovdje na točku 2, u kojoj ste naveli da je... navodite primjer kada je Splitsko zbornu područje predalo specijalnoj policiji jedno artiljerijsko oružje, ato je haubica. Da li vidite tu referencu, gospodine Theunens, u vašem riportu?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Da. To je na strani... u mojoj verziji strana 306, i tome odgovara fusnota 1279. Ali ja sam shvatio da smo mi govorili o jednoj bateriji haubice ovde, a to je... generalno 6 haubica.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Vi referirate na dokument broj 4555 po Pravilu 65 ter, u futnoti 1279, zar ne? Zato bih molio sekretara da na ekranu prikažemo dokument broj 4555, po Pravilu 65 ter. Ono što ćemo videti, gospodine Theunens, a što ste vi pregledali pripremajući vaš ekspertni izvještaj, jest ova zapovjed od strane zapovjednika operativne grupe Zadar, pukovnika Mladena Fuzula, gdje se govori o primopredaji haubice, primopredaji bitnice haubice 122 milimetra, između operativne grupe Zadar i postrojbe specijalnih snaga MUP-a. Tako se navodi u tački 1? Vidite li to? I vi ste na temelju ovog dokumenta zaključili da je operativna grupa Zadar predala specijalnim snagama policije Ministarstva unutrašnjih poslova haubičku bitnicu. Međutim, ja ću vam skrenuti pažnju, gospodine Theunens, na uvod ove zapovjedi, gdje se poziva dokument koji ćemo uskoro vidjeti.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Ali pre toga, časni Sude, ponudio bih na usvajanje ovaj dokument.

TUŽILAC WAESPI: Nema prigovora.

SUDIJA ORIE: Gospodine sekretare.

sekretar: Dokazni predmet Odbrane broj 1101, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Dokazni predmet Odbrane broj 1101 se uvrštava u spis.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Gospodine sekretare, možemo li, molim vas, da dobijemo dokument broj 5633 po Pravilu 65 ter.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Ono što ću vam pokazati, gospodine Theunens, to je dokument na koji se ova zapovjed uvodno poziva, a to je suglasnost od 6. kolovoza 1995. godine, broj 8001/95-02/08. Iz ovog dokumenta vidljivo je, gospodine Theunens, da je na traženje general-pukovnika Mladena Markača i u dogovoru sa operativnom grupom Zadar, Glavni stožer, načelnik Glavnog stožera general Zvonimir Červenko, dao suglasnost da se bitnica haubica 122 milimetra sa streljivom kao ratni plijen specijalne policije, predaje na upotrebu zapovjedništvu operativne grupe Zadar. Dakle, riječ je upravo o obrnutoj situaciji u odnosu na onu koju ste vi u vašem riportu opisali. Slažete se?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Zaista.

prevodilac: Može li branilac malo da uspori?

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Mogu li da ponudim ovo na usvajanje, časni Sude?

SUDIJA ORIE: Da. Ali pre toga, prevodioci su vas zamolili da usporite malo.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Pokušavam da uštedim vreme, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Drugo, pretpostavljam da znak pitanja u transkriptu znači da želite da čujete i komentar eksperta?

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Da, časni Sude. Ono što sam želeo da čujem od eksperta je da li je to potpuno suprotna situacija od one koju on opisuje u svom izveštaju. On je rekao da jeste, zato možemo da idemo dalje.

SVEDOK THEUNENS: Jeste, tako je, časni Sude, izvinjavam se zbog greške.

SUDIJA ORIE: Hvala. Onda, gospodine Waespi.

TUŽILAC WAESPI: Nema prigovora na dokument.

SUDIJA ORIE: Gospodine sekretare.

sekretar: Dokazni predmet Odbrane broj 1112, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Dokazni predmet Odbrane broj 1112 se uvrštava u spis.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Hvala, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Gospodine Mikuličiću, razlog zašto čekam vaš odgovor jeste što sam u isto vreme kad ste vi odgovorili, čuo molbu da malo usporimo, pa sam propustio odgovor. Ali ono što je on sada rekao, shvatam da je odgovorio na pitanje. Molim, nastavite.

SVEDOK THEUNENS: Samo da dodam, izgleda da nisam imao ovaj drugi dokument, jer drugi dokument objašnjava situaciju.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Molim sekretara da na ekranu prikažemo dokazni predmet Tužilaštva P505 koji je obeležen za identifikaciju.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: U vašem riportu, to je u mojoj verziji stranica 321 au petom dijelu, gdje govorite o vojnoj disciplini, i navodnim ozbiljnim zločinima koje su počinjeni u zoni odgovornosti za vrijeme operacije *Oluja*, i ja ovdje referiram na to... samo da vam pomognem da pronađemo točku koja je označena kao dvostruko malo aa. Kod mene je to stranica 321, kod vas je očito neka druga. Da li ste se snašli, gospodine Theunens?

prevodioci: Ne možemo da čujemo gospodina Mikuličića, časni Sude, on se ne čuje.

SUDIJA ORIE: Gospodine Mikuličiću, ja čujem da je prevodiocima teško da vas čuju.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Moram da obratim više pažnje, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Da. Teško je za sve nas.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Da, izvinjavam se.

SUDIJA ORIE: Molim vas, nastavite.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Hvala.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Gospodine Theunens, to je peti deo vašeg izveštaja koji nosi naslov sprovođenje vojne discipline i tako dalje.

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: M-hm.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Ja se pozivam na paragraf . obeležen sa dva mala aa, koji počinje rečima: „26. avgusta...“ Da li ste pronašli?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Ne, ali ja mislim da razgovaramo o različitim stvarima.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: U mom izveštaju, to je strana 321. I 320, dakle ima neka manja razlika u vašoj verziji.

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Dakle... obeleženo sa aa. Ali nije važno. Ono što ja imam nameru da uradim je sledeće: Gospodine Theunens, vi ste se pozvali na jedan dokument koji je Tužilaštvo u nekoliko navrata pokušalo uvesti u dokazne predmete i on je dobio oznaku P505 za identifikaciju. Mi još uvijek nemamo odluku časnog Suda o tome da li će taj predmet biti uveden u dokaze ili ne, zbog toga što je Odbrana osporila autentičnost tog dokumenta. Riječ je o navodnom pismu generala Markača upućenom ministru unutrašnjih poslova, gospodinu Jarnjaku, a povodom očitovanja u svezi pisma gospođe Elisabeth Rehn. Ono što vam želim reći, gospodine Theunens, to je da taj dokument Odbrana ne smatra vjerodostojnim zbog odsustva atribucija službenog dokumenta, ako što je potpis, pečat, i oznake urudžbenog broja dokumenta. Samo naglašavam da u toj mjeri moram referirati na vaš izvještaj i osporiti ovaj dio u kojem referirate na dokument koji je dvojben u ovom postupku.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Časni Sude, to je sve što sam želeo da kažem u vezi sa ovim delom izveštaja.

SVEDOK THEUNENS: To je na stranici 411 verzije na engleskom. Nije mi poznat kontekst. Nisam znao da li je to osporavano i da li je označeno za identifikaciju. Vi kažete da nema urudžbenog broja, ali piše u verziji na hrvatskom, Boj, iznad Zagreb, a Boj, po mom mišljenju...

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Nedostaje deo sa zvaničnim brojem.

SVEDOK THEUNENS: Oh.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Ali to nije deo vaše ekspertize. Samo sam želeo da vam pokažem da je taj dokument sporan.

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: U redu.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Dakle, možemo da nastavimo. Gospodine Theunens, želim da govorimo malo o operaciji koju je odrađivala specijalna policija, kao i druge postrojbe hrvatske vojske nakon operacije *Oluja*, a to su operacije pretrage terena. Najprije, gospodine Theunens, pregledavajući dokumentaciju u pripremi za vašu ekspertizu, da li se možemo složiti da skratimo malo vremena, da ne prolazimo kroz sve dokumente, da su akciju čišćenja terena, dakle pretragu terena obavljale jedinice specijalne policije, obavljale jedinice hrvatske vojske, obavljale jedinice vojne policije kao i specijalne jedinice vojne policije zvane antiteroristički vodovi. Da li se slažete sa ovom mojom tvrdnjom?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Slažem se, samo bih želeo da dodam, da na osnovu dokumenata koje sam ja video, došao sam do zaključka da su te operacije predominantno izvodile jedinice specijalne policije, ali kao što ste rekli, i druge vrste jedinica su učestvovala u toj operaciji čišćenja.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Hvala vam na tom odgovoru.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Gospodine sekretare, možemo li da dobijemo dokument broj 2298 po Pravilu 65 ter na ekranu, molim vas.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Vidjećemo sada dokument koji potiče iz Glavnog stožera hrvatske vojske, načelnik Zvonimir Červenko, general Zvonimir Červenko u ovom dokumentu zapovjeda snagama specijalne policije MUP-a da se treba izvršiti čišćenje i potpuno zauzimanje reona Petrove Gore. Gospodine Theunens, i taj dokument je sa datumom 10. kolovoz. Gospodine Theunens, da li vam je poznato gdje se nalazi lokacija Petrova Gora?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Na osnovu činjenice na koju ste postavili pitanje, ja sam pogledao i u atlasu gde se nalazi Petrova Gora. Koliko sam ja shvatio, Petrova Gora u ovom kontekstu, govorimo o području poznatom kao Petrova Gora u zoni Korduna, koji je severno od Bihaća, ali shvatam da postoje različite Petrove Gore. Ali kada sam video dokument, video sam da se pominje Topusko, Glina i tako dalje, i to odgovara tom području.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: To je tačno, gospodine Theunens. Moje pitanje je da li možete potvrditi da je taj dio izvan granica bivšeg sektora Jug na kojem se vodila operacija *Oluja*, koja je predmet ove optužnice? Možete li to potvrditi za zapisnik?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Petrova Gora koja se pominje u ovom naređenju, ako je u području Korduna onda je van sektora Jug. Kordun se nalazio u bivšem sektoru Sever UN-a, i to je stranica 284 mog izveštaja.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Nudim ovaj dokaz na usvajanje u spis, časni Sude.

TUŽILAC WAESPI: Nema prigovora.

SUDIJA ORIE: Gospodine sekretare.

sekretar: Časni Sude, to će biti dokazni predmet Odbrane broj D1103.

SUDIJA ORIE: Dokazni predmet Odbrane broj D1103 se uvrštava u spis.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Hvala vam.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Ako se sjećate, gospodine Theunens, juče sam vam pokazao jedan dokument iz 1993. godine generala Markača u kojem je precizirao kakove sve operacije treba poduzeti specijalna policija. Pa je u tom dokumentu zapravo bilo rečeno točno, specifično koje operacije prilikom pretrage terena radi specijalna policija. I rekao sam vam da je to zapravo definicija tih mjera koje poduzima specijalna policija. A to je pretraga terena u svrhu pronalaska zaostalih diverzantsko-terorističkih grupa, pronalaska, skladišta zaostalog streljiva, pronalaska minskih polja, i slične akcije koje zapravo predstavljaju subjekt akcije pretrage terena. Da li se slažete sa ovom mojom konstatacijom?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Da, i to je takođe potvrđeno u dokaznom predmetu Odbrane broj D528, tj. u brošuri iz 1996. godine, a to je u mojoj fusnoti 381 u prvom delu mog izveštaja, stranica 112 u verziji na engleskom.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Hvala vam na tom odgovoru. Moje sledeće pitanje, mada može izgledati čudno, ja ću vas pitati. Da li smatrate da su akcije pretrage i čišćenja terena potpuno legitimne akcije koje se obavljaju u datim okolnostima?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Konceptualno, one su deo vojnih operacija i postoje pravila i propisi o tome kako se izvode takve operacije, pa prema tome, ja ih zaista smatram prema konceptu, legitimnim i normalnim operacijama. Sve zavisi, naravno, od toga na koji način se one izvode, tj. vrše.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Hvala.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Gospodine sekretare, molim vas dokument broj 1386 po Pravilu 65 ter.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: U akcijama čišćenja od strane specijalne policije sudjelovale su skupne snage specijalne policije o kojima smo razgovarali jučer. Samo da vas podsetim, to su dakle snage koje su se formirale od pripadnika od djelova jedinica specijalne policije iz policijskih uprava.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Ovo je pogrešan dokument na ekranu. Tražio sam dokument broj 1386 po Pravilu 65 ter. 1386.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Pojedine policijske uprave dale su jedan broj djelatnika specijalne policije koji su sudjelovali u skupnim snagama u pretrazi terena. To je dakle nesporno.

Ono što bih ja želio po dokumentu raščistiti, kojeg ćemo uskoro vidjeti na ekranu jest pitanje na koji način je tehnički organizirano to učešće dijelova jedinica specijalne policije iz policijskih uprava u skupnim snagama.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Očigledno imamo problema. Štampana verzija ovog dokumenta... možda bismo mogli da pogledamo ERN broj. To je 0605-3079. Na mojoj kopiji, u mojoj kopiji na papiru pečat kaže broj po Pravilu 65 ter koji sam ja naveo, međutim, očigledno je došlo do neke greške. Možemo li ponovo da pokušamo sa dokumentom broj 0605-3079.

SVEDOK THEUNENS: Možda je greška u ERN broju u mom izveštaju.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Ne, ja se ne pozivam na dokument iz vašeg izveštaja. Očigledno, ovo je pogrešan broj.

SUDIJA ORIE: Gospodine Mikuličiću, broj na ekranu je upravo onaj koji ste dali, 0605-3079. Prema tome...

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Malo sam iznenađen.

TUŽILAC WAESPI: Ja mislim, ako pogledate poslednje dve stranice, tu se nalazi, ja mislim, drugačiji dokument. Možda je to ono što tražite. Dakle, stranice 2, 3 i 4, ako idemo dalje u ovom dokumentu...

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Da, hvala na pomoći, gospodine Waespi. To je to što tražimo. Našli smo. U redu.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Gospodine Theunens, dok čekamo englesku verziju ovog dokumenta... dok čekamo englesku verziju ovog dokumenta, ja ću vam reći o čemu se radi. Riječ je zapravo o traženju zapovjednika jedinice specijalne policije, policijske uprave splitsko-dalmatinske, prema računovodstvu te policijske uprave radi isplate dnevnica na terenu. Da li se slažete s mojim zaključkom da slijedom ovog dokumenta proizlazi da su jedinice koje su sudjelovale u akciji čišćenja, a to je akcija *Oluja/Obruč* koja se navodi u ovom dokumentu, o tome smo već razgovarali, zapravo bile finansirane od strane policijske uprave kojoj su pripadale i vezane na taj način na tu policijsku upravu?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Ovaj dokument zaista ukazuje na to da su pripadnici jedinice specijalne policije splitsko-dalmatinske plaćani dnevni iznos za obavljanje službe na terenu i da ih je plaćala policijska uprava splitsko-dalmatinska. Nisam pogledao aspekt tog plaćanja dnevnica za teren, jer kada sam gledao ova dokumenta, bavio sam se aspektom vođenja i komandovanja, koordinacije i komunikacije. I nisam video nikakvo pominjanje... da, pominjanje plaćanja dnevnica. Ono što aj o tome mislim, činjenica da je dnevnicu plaćala organizacija X, Y ili Z, nema implikacija za vođenje i komandovanje, koordinaciju i izveštavanje.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Hvala vam na tom odgovoru.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Nudim ovaj dokument na uvrštavanje u spis, molim vas.

TUŽILAC WAESPI: Nema prigovora. Očigledno, prva stranica nije u ovom redosledu, ali siguran sam da možemo da je uklonimo.

SUDIJA ORIE: Prva stranica je izgleda stranica 35 nekog drugog dokumenta, a druga stranica...

SVEDOK THEUNENS: Takođe je drugačija.

SUDIJA ORIE: Takođe... dakle, ja prepostavljam, gospodine Mikuličiću, ad ono što vi tražite da se uvrsti u spis su treća i četvrta stranica... da li postoji način da se učitaju ove dve stranice a da se rešimo prve dve? Tako da možemo da se fokusiramo na ono što ima smisla.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Da, časni Sude. Ovo je dokument sa liste Tužilaštva, po Pravilu 65 ter. Ja nisam siguran da li mi možemo kao Odbrana intervenirati u dokumente koji su uvedeni od strane Tužilaštva.

SUDIJA ORIE: Ne vidim problem. Ako je u pitanju duži dokument u kojem ste zainteresovani samo za jedan deo, onda se može učitati taj deo, možda ne pod istim brojem po Pravilu 65 ter, možda pod drugim brojem, ali onda uvodimo u spis taj relevantni deo tog dokumenta. Gospodine sekretare, stranice 3 i 4 ovog dokumenta, kada se posebno učitaju, kada to učini odbrana gospodina Markača, dobiće koji broj?

sekretar: To će biti dokazni predmet Odbrane broj D1104, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Dokazni predmet Odbrane broj D1104, uvodi se u spis kada se učita u sistem elektronske sudnice.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Gospodine Theunens, ja bih vas molio da obratite pažnju sada na dokument koji ću vam pokazati a to je dokument broj 01085 po Pravilu 65 ter. To je zapovjed načelnika Glavnog stožera generala Zvonimira Červenka od 11. rujna 1995. godine, upućena generalu Markaču, u kojoj se zapovjeda da do 20. rujna, referiram na točku 1, specijalne snage MUP-a jačine oko 2000 ljudi, treba uputiti na južno bojište sukladno planu njihove uprave i kasnije vidimo da se referira na zapovjedništvo južnog bojišta u Metkoviću. Prvo pitanje, gospodine Theunens, u vezi ovog dokumenta. Nesporno je, zar ne, da se ovim dokumentom zapravo specijalne snage jačine 2000 ljudi izvlače iz dosadašnjih aktivnosti u sektoru Jug i prebacuju u južni dio Republike Hrvatske koji je daleko od tog sektora Jug, zar ne?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Časni Sude, južno, kako je prevedeno, južno ratište u području Metkovića to je područje za koje...ja bi trebalo da imam kartu, ali mislim da je to oko 50 km južno od Splita, južnije od Splita. To je šire područje Dubrovnika, to je ono što piše u ovom naređenju. Ne znam u kojoj meri je ovo naređenje sprovedeno. Sećam se iz svoje aktivnosti u UNPROFOR-u, da je bilo povećanih u tom području i takođe da je bilo raspoređivanja hrvatskih trupa koje su primetile snage UNPROFOR-a u širem području Dubrovnika, ali posle par dana, izgledalo je da su te različite jedinice povučene, i da, tu nije bilo nikakvih značajnijih operativnih razvoja.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Hvala vam na tom odgovoru, gospodine Theunens. Ono što sam ja želio ovim dokumentom pokazati, to je da je iz prostora koji je oslobođen operacijom *Oluja*, po zapovjedi načelnika Glavnog stožera 2000 specijalaca MUP-a upućeno na sasvim drugi teritorij Republike Hrvatske. Da li se slažete sa tim?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: U naređenju se kaže da treba da budu preraspoređene snage. Međutim, ako pogledamo izveštaj drugi deo, stranica 294 u verziji na engleskom, vidimo da su operacije čišćenja još vođene, na primer, između 21. i 29. septembra. Prema tome, nije jasno u kojoj meri je sprovedeno ovo naređenje generala Markača.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Gospodine Theunens, skrećem vam pažnju da ovo nije zapovjed generala Markača, nego načelnika Glavnog stožera, generala Červenka.

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Zaista, to odgovara onome što sam ranije objasnio, da su jedinice specijalne policije pre, za vreme i nakon operacije *Oluja* bile potčinjene načelniku Glavnog štaba HV-a, koji je izdavao naređenja kroz komandni lanac preko pomoćnika ministra unutrašnjih poslova, Mladena Markača ili general-pukovnika Mladena Markača, i dalje do specijalne policije preko sektora specijalne policije. To odgovara onome o čemu smo ranije razgovarali.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Hvala vam.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Može li se ovaj dokument uvrstiti u spis?

TUŽILAC WAESPI: Nema prigovora.

SUDIJA ORIE: Gospodine sekretare.

sekretar: Dokazni predmet Odbrane broj D1105, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Dokazni predmet Odbrane broj D1105 se uvrštava u spis.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Samo radi reference, časni Sude, u dokaznom predmetu Tužilaštva broj P621, koji je već uveden kao dokaz, se navodi točan broj pripadnika specijalne policije koji su bili sudjelovali u dane operacije *Oluja*, i ja ću samo radi zapisnika navesti da je taj broj između 1790, to je bio zadnji dan, i 2450, koji je bio prvi dan operacije *Oluja*. Samo zbog informacije.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Gospodine Theunens, nekoliko zadnjih pitanja. Bolje rečeno, samo jedna tema. Pripremajući ovu ekspertizu, kojom se bavimo već duže vrijeme, recite mi, koje ste materijale proučavali o ustroju i organizaciji, namjeni, o ulozi specijalne policije. Jeste li imali priliku susresti se sa nekim znanstvenim radovima na tu temu? Jeste li imali priliku vidjeti program obuke na policijskoj akademiji gdje su se pripadnici specijalne policije školovali? Jeste li imali priliku vidjeti neke stručne radove, članke o toj temi?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Pročitao sam članke o specijalnoj policiji. Neki od njih potiču iz časopisa pod nazivom, ja mislim Pregled obaveštajnih podataka (*Jane's intelligence review*), gde su brojni članci, na primer, jedna od osoba koje sam poznao iz vremena kada bio u UNPROFOR-u, on je napisao... objavio je te članke pod imenom Norman Eric, iako to nije

njegovo pravo ime. Moram da kažem, takođe, kada sam bio u UNTAES-u, imali smo pristup... u redu, to nisu bili naučni članci, ali su objavljeni u vojnim časopisima. Takođe sam... lično sam o tome razgovarao sa nekim pripadnicima specijalne policije jer su se oni nalazili u toj zoni... barem u leto 1996. godine, gde nije trebalo da budu prisutni. Zatim takođe, naravno, materijal koji sam uključio u svoj izveštaj. Na primer, dokazni predmet Tužilaštva broj P588, ja se slažem ili priznajem da je tu reč o brošuri. Tokom pripreme svog izveštaja, tražio sam potpunije dokumente ili dokumente koji se odnose na organizaciju, ulogu i... da, strukturu specijalne policije. Jedan od dokumenata koje smo dobili je, mislim, dokument pod brojem 5031 po Pravilu 65 ter. On je sada uveden u spis. Tu je opis radnih mesta. Na primer, tu je opis radnog mesta pod tačkom 280 načelnika jedinice specijalne policije. Bio sam veoma iznenađen što i taj dokument nije bio potpun. Tu je takođe bio opis radnog mesta pomoćnika ministra unutrašnjih poslova, na primer...

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Hvala na tom odgovoru, gospodine Theunens. Prilično smo kratki sa vremenom. Da završimo ovu temu, ako sam vas dobro shvatio, vi ste pročitali nekoliko članaka u specijaliziranim revijama, razgovarali ste sa nekim članovima specijalne policije, ali niste vršili neko posebno istraživanje na policijskoj akademiji u Zagrebu ili gledali neke doktrinarne radove, kako biste na taj način stekli specijalizirano znanje, odnosno obuku na tom dijelu u skladu sa sudskom praksom ovog Tribunala, kada se opisuje uloga ekspertnog svedoka. Gospodine Theunens, tačno je, zar ne, ukoliko se primjene znanstveni kriteriji i jurisprudencija ovog Tribunala, da vi u pogledu ustroja, legislative i doktrine upotrebe specijalne policije u mirnodopskom dijelu i u dijelu borbenih operacija, zapravo nemate neko specijalizirano znanje koje se prema sudskoj praksi ovog Tribunala traži od ekspertnog svjedoka, zar ne? Vi nemate to specijalizirano znanje. Ovo je vaš prvi predmet u kojem kao ekspertni svjedok svjedočite na temu specijalne policije, zar ne?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Časni Sude, ovde je uključeno mnogo pitanja ali ja ću odgovoriti samo na poslednju komponentu. Mislim, za sada, osim ako se od mene traži da odgovorim i na ostale komponente. Tačno je da je ovo prvi predmet u kojem se od mene tražilo da napišem izveštaj o korišćenju i aktivnostima specijalne policije. Međutim, smatrao sam da na osnovu svog obrazovanja, obuke i iskustva, jesam zaista kvalifikovan da se bavim temama kojima sam se bavio u svom izveštaju.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Hvala na tom odgovoru, gospodine Theunens.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Ovim je završeno moje unakrsno ispitivanje, časni Sude.

ADVOKAT MIKULIČIĆ – PITANJE: Hvala što ste odgovarali na moja pitanja, gospodine Theunens.

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Nema na čemu, gospodine Mikuličiću.

SUDIJA ORIE: Imaćemo pauzu. Nastavljamo u 10.55 časova. Mogu li da dobijem procenu?

TUŽILAC WAESPI: Ja nemam dodatnih pitanja.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Ja ću ostati kod 15 minuta, gospodine predsedavajući.

SUDIJA ORIE: Gospodine Kay.

ADVOKAT KAY: Nemam pitanja, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Da. To znači da sledeći svedok treba da bude spreman. Nastavljamo sa radom u 10.55 časova.

(pauza)

SUDIJA ORIE: Gospodine Mišetiću, nikad se ne zna ko se krije od koga, zar ne?

ADVOKAT MIŠETIĆ: I da li je to u vašu korist... Vidim da sada ne možete da me videte, gospodine predsedavajući, ali...

SUDIJA ORIE: Da, to je činjenični opis ko koga vidi. A ovo drugo je bilo više psihološki. Gospodine Theunens, gospodin Mišetić ima neka pitanja za vas. Ukoliko biste mogli da se malo pomerite, to bi moglo da...

ADVOKAT MIŠETIĆ: Naravno.

SUDIJA ORIE: Pokušaću i ja da se malo pomerim.

ADVOKAT MIŠETIĆ: DODATNO ISPITIVANJE

ADVOKAT MIŠETIĆ: Mislim da je ovako bolje. Nadam se da prevodioci u kabini mogu da me čuju odavde.

SUDIJA ORIE: Ukoliko postoje neki problemi, čućemo to od prevodilaca iz kabine. Molim vas, nastavite.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Hvala, gospodine predsedavajući.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Dobro jutro još jednom, gospodine Theunens.

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Dobro jutro, gospodine Mišetiću.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Hteo bih da razjasnimo samo jednu stvar koja se javila u vašem odgovoru u utorak. To je na strani 13309 transkripta, počinje u redu 16 i prelazi na sledeću stranu do reda 2. U tom redu... ili pasusu vi kažete: „Međutim, ako imamo na umu, izvinjavam se, vojna disciplina je nešto što bih ja nazvao jednom od osnovnih dužnosti operativnog komandanta. On je prvi koji je odgovoran i tek kad ima nekih značajnih incidenata ili kada

operativni komandant ne uspeva da ispuni svoje dužnosti, tek onda vojna policija, kao i vojni pravosudni sistem, i sistem vojne discipline, naravno, jeste faza kada oni intervenišu.“ Tako da bih hteo da vam postavim nekoliko pitanja koja su povezana sa ovim. Pre svega, mislim da smo mi već videli...ja neću ponovo pitati iste stvari. Već smo videli na osnovu sastanaka od 2. i 3. avgusta o obezbeđenju bezbednosti u ovom području. To je bilo na nivou MUP-a i vojne policije. General Gotovina nije bio prisutan niti je bio pozvan na ove sastanke. Moje sledeće pitanje je možete li da prikažete neki dokument koji je MUP poslao generalu Gotovini u bilo kom trenutku u avgustu ili septembru, gde mu skreću pažnju ili ga obaveštavaju da postoji problem zločina koji su na terenu počinili pripadnici njegovih jedinica. Dakle, to je vrlo jednostavno... Ili ima takvih pisama ili nema. Samo da vam unapred kažem, daću vam na kraju priliku da iznesete neko mišljenje ili argument o ovome što ja želim da radim. Ako možete sada samo da mi odgovorite odgovorima koji sadrže činjenice, a na kraju ću vam dati mogućnost da iznesete i mišljenje. Da li ste naišli nekada na takva pisma koja je MUP poslao generalu Gotovini?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Ne sećam se da sam video takva pisma MUP-a generalu Gotovini.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: U redu. Kada je reč o prepisci između gospodina Laušića i generala Gotovine, isključujući dokumente koji se bave Splitskom vojnom oblašću ili bilo kojom drugom vojnom oblašću, ja vas ne pitam o dokumentima koje gospodin Laušić šalje Splitskoj vojnoj oblasti. Ja vas pitam da li ima direktne prepiske od gospodina Laušića generalu Gotovini kao primaocu, gde gospodin Laušić obaveštava generala Gotovinu, da on kao operativni komandant, na primer, ne uspeva da obavi svoje dužnosti, zbog čega vojna policija mora da interveniše ili nešto drugo u tom smislu?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Pa opet, ako isključimo dokumenta koja su uključena u moj izveštaj, gde general Gotovina kao i drugi komandanti vojnih oblasti dobijaju kopije, nisam video takvo konkretno pismo ili žalbu gospodina Laušića upućeno generalu Gotovini lično.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: U redu. A kada je reč o prepisci od pripadnika međunarodne zajednice i međunarodnih organizacija, posle sastanka generala Gotovine sa generalom Forand-om 8. avgusta, između 8. avgusta i 20. septembra, da li je bilo prepiske između bilo koje međunarodne organizacije koja bi bila upućena generalu Gotovini gde ga obaveštavaju o zločinima koje su vojnici HV počinili u njegovoj zoni odgovornosti? Kad kažem zločini... to ne isključuje problem vozila UN. Govorimo o paljevini, ubistvima, ppljački i tome slično.

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Moj odgovor je isti kao na prethodno pitanje. Ne sećam se da sam video bilo koje primedbe koje su pripadnici međunarodne zajednice ili organizacija poslali lično generalu Gotovini posle 8. avgusta 1995. godine.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: U redu.

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Izvinite, samo bih želeo da nešto ispravim. Tu je, naravno, i jedan izveštaj Posmatračke misije evropske komisije (ECMM), koji nije direktno pismo u kome se izražava neka žalba, ali taj izveštaj ECMM, koji je dokument broj 3419 po Pravilu 65 ter, mislim da je usvojen. Može se naći na strani 323 u drugom delu, verzija na engleskom. U tom izveštaju, sugeriše se da su posmatrači iz ECMM misije, koji su održali jedan sastanak sa generalom Gotovinom, pokrenuli pitanje stalnog pljačkanja, paljevine i maltretiranja.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Mogli bismo da zađemo u to, ali umesto da se raspravljamo sa vama, ja sam želeo da ograničim opseg na 20. septembar 1995. godine.

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: U redu.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: U redu. Vi ste, očigledno, u svom izveštaju obradili mnoge stenograme sa predsedničkih sastanaka. U unakrsnom ispitivanju, gospodin Kay je ukazao na neke od tih stenograma, gde su ljudi kao dr Radić rekli predsedniku da civilne vlasti u Kninu ne funkcionišu i da kao rezultat toga, teret, ja parafraziram, teret koji mora da podnese general Čermak je povećan zbog neuspeha civilnih vlasti. Ima i drugih stenograma sa predsedničkih sastanaka, neki su citirani u vašem izveštaju. Da li ste naišli na stenogram sa predsedničkog sastanka koji počinje 4. avgusta, pa sve do smrti predsednika Tuđmana u decembru 1999 godine, gde predsednik Tuđman lično, ili neko ko govori predsedniku Tuđmanu pominje da general Gotovina nije uspeo da preduzme neophodne mere, kad je reč o bezbedonosnoj situaciji u vojnoj oblasti Split?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Nisam pregledao sve stenograme sa predsedničkih sastanaka. Pregledao sam jedan niz stenograma iz 1994. i 1995. godine. Možda i neke kasnije kao onaj sa sastanka pokojnog predsednika Tuđmana i generala Čermaka, ali u tim stenogramima koje sam pregledao nisam video, ali to nije pregled potpunih stenograma, nisam naišao na slučaj da predsednik Tuđman ili neko ko se obraća predsedniku Tuđmanu pominje da general Gotovina nije uspeo da preduzme nužne mere u vezi sa bezbednosnom situacijom u vojnoj oblasti Split.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: U redu. Malo ste se dotakli odnosa između generala Čermaka i generala Gotovine. Takođe ste pomenuli u unakrsnom ispitivanju da je general Čermak držao sastanke sa predstavnicima međunarodne zajednice. Da li ste naišli na izveštaje koje je general Čermak uputio generalu Gotovini u vezi sa njegovim razgovorima sa pripadnicima međunarodne zajednice?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Nisam video takve izveštaje, i to smatram neobičnim, jer bih očekivao da general Čermak i general Gotovina imaju puno... gotovo svakodnevno, ili barem redovno komuniciraju, s obzirom na posebnu prirodu situacije u Kninu.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: A zašto biste očekivali da imaju svakodnevnu komunikaciju?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Pa zbog toga što, pre svega, u pravilima se navodi da komandant vojne oblasti je odgovoran za rad garnizona komande. U detalje smo razgovarali o vojnoj disciplini... i ja bih rekao, da je to jedna od osnovnih dužnosti komandanta koja je od ključnog značaja kako bi se održala borbena gotovost vojnih snaga, a osim toga, tu je i element žalbi koji je međunarodna zajednica upućivala. Kao što smo videli, bilo je nekoliko naređenja da se sprovodi disciplina sa raznih komandnih nivoa gde se konkretno navodila reputacija Hrvatske koja može biti ugrožena zbog paljevina i pljačke.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: U redu. Ali taj odgovor, ipak, pretpostavlja, zar ovo nije tipična situacija, na primer, vi pominjete u vašem dokumentu činjenicu da je general Gotovina imenovao Ashley Minaka da bude komandant garnizona u Benkovcu u septembru. Postoji li razlika ovde između odnosa između generala Gotovine i generala Čermaka, s jedne strane, i

generala Gotovine i tipičnog komandanta garnizona koji je mnogo nižeg čina nego general pukovnik. Nije li to tako?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Tačno je. Ali opet, ako se uzme u obzir ozbiljnost situacije, ne samo u Kninu, već i u okolnim područjima, čak i ako ovo pitanje potčinjenosti između generala Čermaka i generala Gotovine, bar na osnovu materijala koji sam ja pregledao, nije tako jasan kao što bi čovek očekivao na osnovu doktrine, ipak bi, barem sa vojne tačke gledišta, bilo logično da bi se njih dvojica sastajali kad god mogu i koordinirali svoje aktivnosti, kako bi...da, pokušavali da koriste sva sredstva koja su im na raspolaganju kako bi razrešili situaciju i zločine koji su bili činjeni.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Da li imate... da li ste videli neke dokaze, na primer, u dnevniku vojne oblasti Split ili nekom drugom dokumentu gde se svedoči o takvim svakodnevnim sastancima između generala Gotovine i generala Čermaka?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Ne, časni Sude. Ja sam tražio u dokaznom predmetu Tužilaštva broj P71, na primer, po imenu „Čermak“ ili „komandant garnizona“ i mislim da je samo jednom pomenuto negde pri kraju, što sam opet smatrao neobičnim. Sećam se da sam video generala Čermaka na jednom video snimku, koji ste vi pokazali, gde se navodno prenosi jedan sastanak koji je održan 5. ili 6. avgusta. Inače, general Čermak nije nigde pominjan u dokaznom predmetu Tužilaštva broj P71.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Hajde da zatvorimo ovo pitanje.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Gospodine sekretare, molim vas dokazni predmet Odbrane broj D818 na ekran.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Dok to prikazujemo, ovo je pitanje. O tome ste pisali u svom izveštaju. To je jedan zahtev koji je general Gotovina uputio generalu Čermaku. Mislim da ima nekih dokumenata koji su naslovljeni kao „naređenje“ ali mislim da većina ovih dokumenata koji su upućeni garnizonu u Kninu, takođe su poslani kao kopije i drugim garnizonima, zar ne?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Da, ali u ličnim odnosima između ove dvojice ljudi, ja sam hteo da prikažem ovaj dokazni predmet, jer kad general Gotovina treba da se obrati lično generalu Čermaku, da li je tipično... ili nije li neobično, ukoliko u suštini postoji taj odnos nadređenog i potčinjenog, da onda nadređeni komandant šalje zahtev i šalje vojnički pozdrav na kraju, umesto da izdaje naređenje. A tipična završna rečenica bila bi: „Smatraću...“ u ovom slučaju „Smatraću Ivana Čermaka odgovornim za izvršenje ovog naređenja.“ Zar to ne bi bila tipična formulacija koju bi general Gotovina koristio kada se obraća potčinjenom? Ako možete to da kažete na osnovu pregledanja svih dokumenata iz vojne oblasti Split?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Da, i mislim da je to manji problem kad se koristi reč zahtev. Opet, ako gledate reč „zahtev“ u kontekstu sadržaja ovog dokumenta, ali ja sam bio... ja sam shvatio... ako pogledate prvu rečenicu, ubuduće molim vas nemojte...

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Samo da vas prekinem, ja sam to takođe video, i može da se pojavi problem prevoda ovde. Jer u hrvatskom zaista piše „gospodine generale, molim vas“ što

nije sasvim isto... nije identičan smisao na engleskom. Sada ste vi pokrenuli pitanje prevoda. Ja nisam hteo da pokrećem to pitanje sa prevodiocima. Takođe mi je jasno da nije odgovarajuće da se mole prevodioci da ovo sada kažu, gospodine predsedavajući, ali to je u vašim rukama.

SUDIJA ORIE: Samo tri reči, zar ne?

ADVOKAT MIŠETIĆ: Četiri reči. Gospodine generale, molim vas.

SUDIJA ORIE: Da, to su reči koje ste vi rekli, i ja sam čuo da su to izgovorili i prevodioci.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Da.

SUDIJA ORIE: I, mada je to suprotno pravilima, ja cenim pomoć.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Vi ste pregledali ove dokumente generala Gotovine. Kada se on obraća komandantima OG ili drugim komandantima garnizona, on ne govori „molim vas, gospodine“, zar ne? On ne mora „molim vas“ da kaže nikome ko mu je podređen, zar ne?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: To je tačno.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Ne govori im gospodine. To nije tipično ni u jednoj vojsci, zar ne, da se neko ko je nadređen obraća potčinjenom sa gospodine?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Znam da u nekim vojskama ljudi vole da koriste reč gospodine, ali da, to nije uobičajena praksa.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Setićete se na osnovu našeg sastanka u januaru, da sam pokrenuo sa vama pitanje na osnovu vašeg iskustva u belgijskoj vojsci, da li je situacija ovde takva da general Gotovina i general Čermak, obojica imaju isti čin u to vreme, a to je general-pukovnik. Da li je tako?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: U redu. Možete li nam nešto reći, sa vojnog aspekta, da li je uobičajeno da se dva vojnika istog čina stave na isti nivo kao general-pukovnici i da jedan komanduje drugome?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: To je moguće. A u slučaju da nastane problem, ja mislim, situacija bi trebalo da bude jasna na osnovu položaja koji oni imaju, jer jedna pozicija trebalo bi da je viša ili nadređena u odnosu na drugu. Ali ako imate dve osobe sa istim činom koje su na poziciji na istom nivou, a opet postoji potreba da jedan bude nadređen drugome, u mojoj vojsci, a ja ne znam tačno kako je to u hrvatskoj vojsci, onda se starešinstvo, odnosno nadređenost jednog prema drugome, ustanovljava se na osnovu toga koliko godina određena osoba ima taj čin. Ali to je veoma specifičan slučaj kada imate dve osobe sa istim činom na istoj poziciji. Na primer, dvojica brigadira koji su deo istog korpusa.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Neću reći da jedan mora da ima starešinstvo u odnosu na drugog. Ali bih se složio sa vama da postoji... i kolegijalnost između oficira koji imaju isti čin....

Ne govorim o komandi ovde. Samo kažem da između dvojice, onaj koji duže ima taj čin, uživa određenu dozu poštovanja jer je duže imao taj čin. Dakle, u vojnoj kulturi, na to mislim.

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Da, ali čin je početna premisa. Ukoliko oni imaju isti čin, onda gledate na kom su položaju. Kao što sam rekao, jedan položaj treba da je nadređen drugome.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Tačno. Izvinjavam se što vas prekidam, ali slažem se sa vama. Tipično biste tako gledali na to. Ali mislim da vi u svom izveštaju kažete da ta situacija nije bila jasna. Tako da ja sada ovde pokušavam da raščistim to u situaciji koja nije jasna.

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: M-hm.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: U redu, zato kažem, pogledajmo koji su drugi faktori. Jedna od stvari koju bih voleo da nam kažete, jeste kako se u vojnoj kulturi, da li biste se složili da u vojnoj kulturi... ukoliko imate dve osobe istog čina, dakle u smislu kulture, ponašanja, ne komandnih pitanja, nego samo pitanje kulture. Kultura je da onaj ko duže drži određeni čin, on uživa određeno poštovanje, zar ne?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Da, i čak iako je stariji, onda samo iz kurtoazije, što ne mora da ima nikakve operativne implikacije. Osoba koja je starija... verovatno će joj se obraćati sa većim poštovanjem druga osoba koja je mlađa. Čak i ukoliko imaju isti čin, i imaju poziciju koja je istog nivoa.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Dakle, između ove dve osobe, ko je duže imao čin general-pukovnika?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Mislim da je Ivan Čermak bio unapređen u čin generala... general-oukovnika ranije. To je bio rezervni čin, ali nisam video da se pravi razlika između rezervnih i aktivnih oficira.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Da li vam je poznato da je general Gotovina bio unapređen u čin general-pukovnika svega nekoliko dana pre operacije *Oluja*?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Zaista. I to sam pomenuo u svom izveštaju.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: U redu. Da li ta činjenica... da li to vama donekle ukazuje na to zašto odnos između ove dvojice ljudi nije bio tako jasan, kao što biste očekivali između tipičnog komandanta vojne oblasti i komandanta garnizona, da to nije tipičan odnos koji biste imali?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Da, to je svakako jedan od aspekata koje bi trebalo uzeti u obzir kada se pokušava da se ustanovi odnos između njih dvojice. Još jedan aspekt koji sam ranije pomenuo bio bi...

SUDIJA ORIE: Neko pravi buku. I moli se da prestane.

SVEDOK THEUNENS: Časni Sude, još jedan važan aspekt bila bi komenikacija između njih dvojice, da vidimo kakva je priroda te komunikacije, da li jedan drugom izdaju naređenja, da li podnose izveštaje jedan drugom, ima li nekih drugih dokumenata, kakve formulacije se koriste u tim dokumentima. Moram reći da nešto što zaista nisam uspeo da pronađem, osim izveštaja koji

se odnose na komunikaciju između generala Gotovine i generala Čermaka, takođe je tu bilo i naređenje gde se navode dužnosti generala Čermaka. I kao što sam pokušao da pokažem u izveštaju, na osnovu njegovih aktivnosti, došao sam do zaključka da su njegove dužnosti bile mnogo šire od dužnosti koje bi neko očekivao od, da kažem, tradicionalnog komandanta garnizona. Barem kako se one definišu u doktrini. I očigledno su dužnosti... činjenica da je general Čermak imao mnogo šire dužnosti i ovlašćenja od tradicionalnog komandanta garnizona, takođe treba da bude uzeta u obzir kada se analizira odnos između generala Čermaka i generala Gotovine. U izveštaju ja navodim kada general Čermak kaže... to je dokument broj 751 po Pravilu 65 ter. To je izveštaj Glavnom štabu HV-a sa datumom 25. avgust, gde general Čermak navodi da su komanda vojne oblasti Split i komanda garnizona u Kninu u stalnoj koordinaciji. Kada opet to uporedimo sa doktrinom, to je neobičan opis, jer komandant garnizona, bar prema doktrini, treba da bude potčinjen komandantu vojne oblasti, a koordinacija ne mora nužno da podrazumeva i potčinjenost.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: U redu. Mene uglavnom zanima pitanje izveštavanja, i zato bih želeo ovo da sažmem. Nema pisama koje je MUP poslao generalu Gotovini u ovom periodu, nema pisama...

TUŽILAC WAESPI: Mislim da su ova pitanja već postavljena.

MARGETTS: Znam. To je dovelo do pitanja.

SUDIJA ORIE: Davelo je, da.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Da.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Dozvolite da napravim pozadinu, a onda ću vam postaviti pitanje. Dakle vi se slažete sa mnom da MUP nije pisao pisma generalu Gotovini u avgustu i septembru, da general Laušić takođe nije pisao pisma generalu Gotovini upućena lično njemu u avgustu ili septembru, predstavnici međunarodnih organizacija takođe ne pišu generalu Gotovini, svakako ne između 8. avgusta i 20. septembra 1995. godine. Takođe se slažete sa mnom da niste videli nikakve izveštaje koje je general Čermak poslao generalu Gotovini o svojim sastancima sa predstavnicima međunarodne zajednice. Mislim da kada sam vas poslednji put ispitivao, da smo ustanovili da sastanak na Plitvicama 15. septembra između MUP-a i vojne policije je protekao bez predstavnika vojne oblasti Split. Moje pitanje glasi: na osnovu svih ovih pitanja, nije li logično zaključiti da ukoliko ste u stvari bili u pravu, da su svi ovi ljudi morali nešto da rade jer operativni komandant „nije uspeo da obavi svoje dužnosti“, da bi neko u toku ovog perioda od šest nedelja do dva meseca, smatrao da je odgovarajuće da se generalu Gotovini napiše pismo?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Ja bih prvo želeo da pojasnim vaše tumačenje mog odgovora. Moj odgovor se zasniva na dokumentima koje sam ja pregledao. Ne znam šta se nalazi u dokumentima koje ja nisam video.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Pa, nas ne interesuje... nas samo interesuje ono što vi znate na osnovu onoga što ste pregledali. Očigledno vi uvek možete da kažete da možda postoji nešto što ne znamo. Ali hajde da govorimo o onome što znamo.

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Da, svakako, ali samo da bismo bili precizni, ja sam to želeo da pomenem. Mislim da je suštinski problem u tome da vojni komandant ne mora da čeka...

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: To nije moje pitanje, gospodine Theunens. Ja vas samo pitam da na osnovu zdravog razuma i vašeg znanja o ovome... o vojsci i tome kako stvari funkcionišu u vojsci. Zar nije vrlo teško da ima izgleda, ako ste vi u pravu, i kažete da su svi ti ljudi delovali samo zato što je operativni komandant propustio da ispuni svoje zadatke, zar nema malo izgleda da niko ne bi napisao pismo generalu Gotovini u tom periodu, neko iz međunarodne zajednice, Crvenog krsta ili Međunarodnog komiteta Crvenog krsta, i rekao, Hej, mi imamo probleme jer ste vi propustili da obavite svoj posao? Zar nije vrlo neverovatno da niko nije otišao kod predsednika i rekao, Mi imamo probleme jer operativni komandant ne ispunjava svoje dužnosti. Slažete se sa mnom da ima malo izgleda da bi se tako nešto desilo?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Mislim da ste vi izvukli moj odgovor iz konteksta kada sam odgovarao na pitanje koje mi je postavio, mislim, gospodin Kay. Izvukli ste iz konteksta jer sam ja samo dao jedan sličan ali sveobuhvatniji odgovor na slično pitanje koje ste mi vi postavili kada ste me unakrsno ispitivali. Doktrina je vrlo jasna kada je reč o dužnostima komandanta. Komandant treba da održava disciplinu, mora da se informiše o situaciji u svojim jedinicama, mora da razmotri sve aspekte situacije i da je vrlo brzo procenjuje. Prema tome, njegov je zadatak da održava disciplinu u svojim jedinicama, i to se radi kroz komandni lanac. Tokom jedne od pauza sam napravio spisak naređenja generala Gotovine...

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Gospodine Theunens, mi smo već pokrili tu temu...

SUDIJA ORIE: Gospodine Theunens, vi sada zalazite u jednu drugu temu, o tome šta je trebalo da pokrene... šta je trebalo da pokrene bilo kakve aktivnosti i slično. Gospodin Mišetić od vas traži izgleda procenu. Pita vas da li bi bilo logično pretpostaviti da bi neko ustao i rekao: generale Gotovina, šta se ovde dešava? Ništa...

SVEDOK THEUNENS: Da, ali ako ponovo pogledamo dokazni predmet Tužilaštva broj P71, na primer, taj operativni dnevnik, ono što je rečeno na sastancima, dnevnim sastancima komande tokom operacije *Ljeto*, na primer, kao i tokom operacije *Oluja*, ljudi koji su bili prisutni su se zaista žalili na zločine koji su bili počinjeni, na pljačke, na paljevine.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Gospodine Theunens, o svim tim stvarima na koje se vi vraćate se već raspravljalo. Mi se sad vraćamo na raspravu u vojnoj oblasti Split. Naravno, svaki segment hrvatskog sistema je imao određenu ulogu da igra. Ali ovde je pitanje sledeće, vi ste rekli da drugi organi, vojna policija, vojni pravosudni sistem i tako dalje, samo kada operativni komandant propušta da obavi svoje dužnosti, onda oni moraju da intervenišu. Dakle, dajte da to izvadimo iz konteksta o kojem je raspravljano interno, unutar vojne oblasti Split. I ja vam kažem: ako je činjenica da drugi organi u hrvatskom sistemu, vojna policija, sistem vojne discipline, civilna policija, civilni sistem, međunarodne organizacije koje su na terenu, sve ono što se pominje u predsedničkim transkriptima, dozvolite da iznesem, zapravo, ako su svi ti ljudi, kako vi kažete, morali da deluju zato što operativni komandant nije ispunio svoje dužnosti, zar nije logično zaključiti da bi neko, bilo ko, u tim organizacijama, skrenuo pažnju generalu Gotovini na taj problem? Ako su oni morali da deluju samo zato što je on propustio da ispuni svoje dužnosti?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Zaista, ali ja ne bih očekivao, na primer, da će civilna policija to uraditi. Vidimo da se civilna policija žali vojnoj policiji, onda uprava vojne policije izdaje naređenja kroz profesionalni lanac bataljonima vojne policije, kao i, videli smo dokumenta u kojima general Laušić iznosi sugestije za unapređenje situacije koja su poslata kao informacija komandantima vojnih oblasti. Još važnije, ja bih želeo da skrenem vašu pažnju na naređenja koja je izdavao general Červenko, a on je bio osoba na najboljem položaju u tom sistemu vođenja i komandovanja zbog toga što je on bio načelnik...

SUDIJA ORIE: Gospodine Theunens, prekinuću vas. Ono što vi sada radite, vi objašnjavate kako je tu trebalo da funkcioniše. Nas interesuje ono što se desilo. Gospodin Mišetić vam je postavio drugačije pitanje. Pitanje je sledeće: ako zbog propusta da se preduzmu akcije u odnosu na različite jedinice, ne u vojnom smislu već različita tela, zar ne bi bilo logično da onda neko od tih tela postavi pitanje, Zašto mi ne dobijamo instrukcije? Zašto moramo da delujemo po sopstvenoj inicijativi? Zašto ne postoji efektivna komanda u tom pogledu, u meri u kojoj je reč o potčinjavanju? To je pitanje.

SVEDOK THEUNENS: Mislim da ne razumem pitanje. Mi imamo...

SUDIJA ORIE: Dozvolite da pokušamo tako što ćete odgovoriti na jedno drugo pitanje. Sporno pitanje je sledeće: ako general Gotovina nije preduzeo odgovarajuće akcije, i prepustio je svima drugima da sami procene šta treba da urade, a šta ne treba da urade, zar ne bi bilo logično očekivati da jedan od tih elemenata, kako god da ih nazovemo, bi poslao pismo ili pozvao telefonom, ili bi se obratio na neki drugi način i rekao, Zašto mi treba sami da procenjujemo šta da radimo? Zašto vi ne vodite? Tako sam ja shvatio vaše pitanje više-manje, gospodine Mišetiću.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Da. Da, gospodine predsedavajući.

SVEDOK THEUNENS: Časni Sude, zburjen samo zato što sam ja pokušao da odgovorim na to pitanje na osnovu svog vojnog iskustva. Ja mislim... Najlogičnije bi bilo da nadređeni generalu Gotovini, dakle načelnik Glavnog štaba da se njemu obrati i kaže: Vidite, ja sam dobio ove izveštaje vojne policije, stvari se ne odvijaju kako treba. Šta se dešava? Šta radite? Moram da kažem da ja nisam video takva uputstva, izveštaje ili bilo kakav oblik komunikacije od generala Červenka generalu Gotovini konkretno. Ono što sam ja video i uključio u svoj izveštaj su naređenja generala Gotovine... oprostite generala Červenka upućena komandantima vojnih oblasti da se sprovodi disciplina i da se preduzmu sve nužne mere i tako dalje, i tako dalje, i vidimo da su ta naređenja poslata kroz komandni lanac. Ponovo, sa vojnog stanovišta bilo bi neuobičajeno da se civilna policija direktno obrati generalu Gotovini. Ono što imamo ovde...

SUDIJA ORIE: Mislim da je gospodin Mišetić fokusirao svoje pitanje na vojsku.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Da.

TUŽILAC WAESPI: (*preklapanje govornika*)...

ADVOKAT MIŠETIĆ: Ne, na sve u suštini, na međunarodnu zajednicu, generala Foranda, zašto se on nije obratio?

SUDIJA ORIE: *(preklapanje govornika)...*

SVEDOK THEUNENS: Pa znamo da mu je general Forand poslao pismo 5. avgusta.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Gospodine Theunens, mislim da znate da sam rekao između 8. avgusta i 20. septembra, nakon što je general Forand napokon imao šansu da se sretne sa generalom Gotovinom 8. avgusta, zar ne, da on nikada nije napisao još jedno pismo u kojem je tražio da on interveniše po pitanju zločina. Je li tako?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Morao bih da kažem da je to nešto što biste morali da pitate generala Foranda. Ja ne mogu da objasnim zašto on to nije učinio. Mora da je imao svoje razloge.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: U redu. Dozvolite da vam postavim završno pitanje... oprostite.

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Ne. Ali želeo sam da kažem, da je prilično neuobičajeno u vojsci, osim ako imate stvarno ozbiljne probleme, da očekujete da predstavnici međunarodne zajednice pomažu tako što će obavještavati komandanta da postoji problem u toj vojsci.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Ne, ne, ja ne kažem da se od njih tražilo da pomognu. Premda očigledno, ako predstavnici međunarodne zajednice ili osobe koje su bile na terenu vide krivično delo, onda bi trebalo da to i prijave. Ono što ja kažem je, zapravo, kada je obavljeno to prijavljivanje, i kada su održani sastanci na različitim nivoima između međunarodnih agencija i organa hrvatske vlasti. Nisu održani sastanci u vezi sa tim krivičnim delima između generala Gotovine i tih agencija... tih međunarodnih agencija, je li tako?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Tako je, ali ponavljam, mi ne znamo da li se general Gotovina sastajao...

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Ono što ne znamo, ne znamo, gospodine Theunens.

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Ne, ne, tačno. Ukoliko nije bilo sastanaka između generala Gotovine i tih predstavnika međunarodne zajednice, očigledno je da nisu mogli da pokrenu to pitanje discipline ili krivičnih dela sa njim.

SUDIJA ORIE: Gospodine Theunens, mislim da je pitanje uključilo mogućnost i da li ste vi pitali da li je bilo sastanaka održanih u tu svrhu?

ADVOKAT MIŠETIĆ: Tačno.

SVEDOK THEUNENS: Zaista. Ja nisam sistematski pregledao zahteve predstavnika međunarodne zajednice, bilo da je reč o UNCRO-u, Posmatračkoj misiji Evropske komisije, evropskom komitetu Crvenog krsta ili drugih organizacija o sastancima sa generalom Gotovinom.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Vi ste pokrenuli pitanje generala Červenka. Da kažemo ovako: general Červenko je imao posebne probleme sa generalom Gotovinom, vi ste to uključili u svoj izveštaj, on jeste slao konkretna naređenja generalu Gotovini da mu podnese izveštaje, jedan je bio u vezi sa navodnom pretnjom Alunu Robertsu, je li tako?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: I tražio je od generala Gotovine da mu objasni tu situaciju.

SUDIJA ORIE: Gospodine Waespi.

TUŽILAC WAESPI: Ja ne znam kako ovo proizilazi iz prvobitnog odgovora. Sve ovo je moglo da se pokrene u originalnom unakrsnom ispitivanju u... između generala Čermaka i generala Gotovine... Osim toga, daleko smo prošli tih 15 minuta.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Ja shvatam. Gospodine predsedavajući, ja sam to pokrenuo zato što je, mislim, svedok sada pokrenuo to pitanje, pomenuo generala Červenka i rekao da je on osoba kojoj se trebalo obratiti, ali ako to nije problematično Tužilaštvu, nije ni meni. Ja sada samo kažem da je general Červenko pokrenuo konkretno pitanje sa generalom Gotovinom. Jedno od njih je bilo, navodne pretnje Alunu Robertsu, koje je sada u dokazima. Ja sada pitam gospodina Theunensa da li je on video slične izveštaje ili slična upozorenja ili naređenja generala Červenka u kojima bi on rekao generalu Gotovini, Čujem da ne ispunjavate vaše zadatke i ne održavate disciplinu. Molim vas, podnesite izveštaj i objasnite zašto je to tako.

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: U dokumentima koje sam ja pregledao, nisam video konkretna upozorenja generala Červenka upućena generalu Gotovini, izuzev onog koje se odnosi na Robertsu.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: U redu. Gospodine Theunens, mnogo vam hvala na vašem vremenu. Vi ste bili sa nama tako dugo, da meni već nedostajete, iako još niste otišli, ali hvala vam puno.

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Osećaj je uzajaman, gospodine Mišetiću.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Hvala.

(Pretno veće se savetuje)

SUDIJA ORIE: Gospodine Theunens, sutkinja Gwaunza ima pitanje za vas.

ISPITIVANJE: PRETRESNO VEĆE

SUDIJA GWAUNZA: Dakle, gospodine Theunens, tokom unakrsnog ispitivanja, pokazana su vam neka dokumenta. Vi ste rekli da ih niste videli ranije, i mislim da ste rekli da su ona vrlo

važna, i da ste ih videli, vi biste ih pomenuli u svom izveštaju ili koristili u svojim analizama. Moje pitanje je sledeće: da li mislite da su te informacije koje se nalaze u tim dokumentima mogle da utiču na vaše zaključke, i ukoliko jesu, u kojoj meri? Možda je to opšte pitanje, ali možda u svom odgovoru možete da budete malo konkretniji ako želite.

SVEDOK THEUNENS: Zaista, časni Sude. Tačno je da ima dokumenata za koje bih voleo da sam mogao da ih uključim. Ako ništa drugo, da bi moj izveštaj bio potpuniji. Međutim, ne sećam se da su mi pokazana bilo kakva dokumenta tokom unakrsnog ispitivanja koja bi me navela na to da ponovo razmotrim bilo koji od značajnih zaključaka do kojih sam došao u svom izveštaju. Očigledno je, na primer, da bih ja uključio dokument koji mi je pokazao gospodin Kay o tome da se u izveštajima vojne policije raspravlja ili pominju se zločini i incidenti u zoni odgovornosti garnizona Knin, a da to nije upućeno generalu Čermaku. Ja bih to svakako uključio, jer bih to smatrao značajnim, iako, po mom mišljenju, to ne utiče na moj zaključak da je general Čermak bio najviša vojna/civilna vlast u Kninu. Ja sam do tog zaključka došao na osnovu aktivnosti generala Čermaka. Ali bilo bi korisno, kao što rekoh, da sam imao taj dokument i dodao bih rečenicu u vezi sa sprovođenjem vojne discipline; međutim, general Čermak nije dobijao izveštaje vojne policije iako su upućeni komandantu vojne oblasti Split. To je glavni primer kojeg se ja sećam.

SUDIJA GWANZA: Hvala.

(Pretnosno veće se savetuje)

SUDIJA ORIE: Gospodine Theunens, i ja imam pitanje za vas. A za strane u postupku, to se odnosi na stranu 13234 transkripta, pri kraju. Postavljeno vam je pitanje o gospodinu Zidovecu, koji je tražio da policijske uprave dostave informacije, jer je to nužno za sastavljanje izveštaja. On je tražio informacije o uklanjanju leševa. Pitanje je bilo, ako je gospodin Čermak bio deo operacije koja se bavila time, zar se ne bi od njega tražilo da takođe dostavi ovu informaciju. U svom odgovoru vis te rekli... vi ste rekli: „Ne sa vojnog stanovišta.“ A onda mislim da je gospodin Kay nastavio i rekao: „Ne gledamo vojni dokument, gledamo dokument ministarstva unutrašnjih poslova.“ Moje pitanje za vas je sledeće: Da li je uobičajeno, ako vojne i civilne organizacije ili jedinice učestvuju u istoj operaciji, koordiniranoj operaciji, u kojoj se ostvaruje saradnja različitih segmenata, da li je uobičajeno, da recimo civilne vlasti uključe svoje vojne kolege koje učestvuju u takvoj operaciji, i da traži od njih da ih takođe izveštavaju o tom pitanju. Dakle, to bi bilo unakrsno izveštavanje iz jednog sistema, vojnog sistema u drugi sistem, civilni sistem, iako oni rade zajedno i učestvuju u zajedničkoj operaciji, možda čak i pod komandom jedne vlasti... gde jedan organ preuzima vođstvo i zadužen je za tu operaciju. Da li je uobičajeno da se onda traži izveštavanje preko tih linija podela civilne i vojne vlasti unutar jedne strukture?

SVEDOK THEUNENS: Pa, mislim da tu postoji nekoliko aspekata, časni Sude, ili nekoliko komponenti. Vojna komponenta i civilna komponenta će izveštavati kroz sopstvene lance izveštavanja. Međutim, to će verovatno zavisiti od prirode saradnje i situacije koju razmatramo, mora da postoji i sistem u kojem oni mogu da razmenjuju informacije. Očekivalo bi se da postoji konsolidovani izveštaj u kojem se informacije koje se izveštavaju kroz vojni lanac, koje se smatraju značajnim za civilnu stranu i obrnuto se razmenjuju i na raspolaganju su svima. Ali

takav konsolidovani izveštaj bi uključivao informacije koje se nalaze u odvojenim izveštajima, ali ne moraju nužno sve informacije iz tih odvojenih izveštaja da budu uključene u taj konsolidovani izveštaj.

SUDIJA ORIE: A ko bi tražio taj konsolidovani izveštaj?

SVEDOK THEUNENS: Pa zavisi od toga ko je glavni i kako je to dogovoreno. I zavisi... Civilna i vojna strana obavljaju neku konkretnu aktivnost. Neko ili neko telo mora da da instrukcije za tu aktivnost i to telo bi onda trebalo da bude obavješteno o nivou sprovođenja tih aktivnosti, odnosno, da vidi da li se sprovode prema datim instrukcijama, a konsolidovani izveštaj koji bi uključuje i civilne i vojne informacije, bi onda na jedan primeren način bio dostavljen telu koje im je dostavilo taj zadatak, ili je odgovorno za taj zadatak.

SUDIJA ORIE: Gospodin Kay je pridao određenu težinu tome da gospodin Čermak nije bio uključen u spisak osoba ili organa od kojih su tražene te informacije. Da li biste vi, na osnovu svog iskustva, pridali sličan značaj toj činjenici da gospodin Čermak nije bio uključen među one od kojih je tražen izveštaj, što bi ukazivalo na ulogu koju je on igrao u operaciji uklanjanja tela?

SVEDOK THEUNENS: Mislim da sam rekao da nisam znao za postojanje ili aktivnosti timova civilne zaštite za čišćenje, koji su mogli da deluju i van ovlašćenja generala Čermaka. Informacije koje sam ja uključio u svoj izveštaj o operacijama uklanjanja leševa, zasnivaju se na izveštajima koje je dostavio brigadir Brkić, ne sećam se tačno njegovog imena, ili Bisković, ili tako nešto.

ADVOKAT KAY: Brkić.

SVEDOK THEUNENS: Brkić, hvala. A on ne pominje eksplicitno aktivnosti civilnih timova. Logično bi bilo da su timovi civilne zaštite slali izveštaje o svojim aktivnostima kroz svoje civilne lance, lance izveštavanja MUP-a. Takođe je logično da ako je general Čermak bio zadužen za tu celu operaciju uklanjanja leševa, da bi onda on bio informisan, na jedan ili drugi način, o aktivnostima civilnih timova. Ja se ne sećam da sam video dokumenta, konkretna dokumenta, koja su slali ti timovi civilne zaštite generalu Čermaku. Prema tome, činjenica da su timovi civilne zaštite slali izveštaje kroz civilne lance - mislim da su to izveštaji koje je pokazao gospodin Kay - ne dozvoljavaju da se zaključi ili izvuče zaključak o tome da li su oni dostavljali te informacije ili slične informacije gospodinu Čermaku ili generalu Čermaku. Jer ono što sam ja video, opet na osnovu dokumenata koje sam pregledao, ovi izveštaji lanci izveštavanja su odvojeni, možda su se čak i u konsolidovanim izveštajima pojavile informacije iz izveštaja koji su upućivani kroz oba lanca, i kroz vojni i kroz civilni lanac izveštavanja. Nakon tri nedelje svedočenja, ja se zaista ne sećam da li su ti civilni dokumenti bili upućivani samo kroz civilni lanac izveštavanja, ili su upućivani i na vojne adrese, osim izveštavanja vojne policije gde smo govorili o naređenjima... Ali ne, iako ja verujem da je to ipak različito ili odvojeno, jer, na primer, gospodin Morić se žali generalu Laušiću o neefikasnosti vojne policije, i onda vidimo da general Laušić može da prosledi pismo gospodina Morića ili uzme relevantne komponente i on šalje deo pisma koje je sastavio i uputio vojnoj policiji, ili vojna policija sama sastavlja izveštaj koji se upućuje jedinicama vojne policije.

SUDIJA ORIE: Hvala vam za taj odgovor. Nemam više pitanja za vas.

ADVOKAT KAY: Samo jedna stvar.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Pomenuli ste civilnu odbranu, a mislili ste civilna zaštita, zar ne?

SVEDOK THEUNENS – ODGOVOR: Da. Izvinjavam se.

ADVOKAT KAY – PITANJE: To je više bila ispravka, nego pitanje.

SUDIJA ORIE: To je sada ispravljeno. To znači da se ovim završava vaše prilično dugo svedočenje u ovoj sudnici. Gospodine Theunens, obično bismo sada rekli da možete da napustite sudnicu, ali možda ćemo morati da se bavimo velikim brojem dokumenata. Napravićemo izuzetak pa ćemo vas zamoliti da ostanete sa nama. Možda će nam trebati vaša pomoć u datom trenutku, pa ako biste bili tako ljubazni i ostanite s nama možda narednih 10 minuta. Ja bih želeo da se bavim posebno ovim dokumentima koji se uvode bez prisustva svedoka. Da počnemo sa dokumentima odbrane gospodina Čermaka i njihovim spiskovima. Imamo 6 podnesaka, gospodine Waespi. Prvi se odnosi na zadatak i posao garnizona Knin; drugi se odnosi na prolaz novinara i ostala pitanja; različite teme, a datum je 4. decembar ; peti je dnevni izveštaj 72. Bataljona. To je peti spisak od 9. decembra. I konačno, šesti spisak su krivične prijave koje je podneo 72. Bataljon vojne policije direktno vojnom tužiocu, i to je takođe od 9. decembra. Mislim da znamo da nije bilo prigovora u odnosu na prvi i treći spisak, što znači da nismo čuli stav Tužilaštva u odnosu na drugi spisak podnesaka, a to je prolaz novinara i druga pitanja od 3. decembra.

TUŽILAC WAESPI: Mi nemamo prigovor ni na drugi spisak.

SUDIJA ORIE: Nema prigovora. Četvrti, rotacija vojne policije i to pripadnika samostalne čete Knin i druga naređenja i izveštaji čete Knin od 5. decembra 2008. godine. Da li imate prigovora na ova dokumenta?

TUŽILAC WAESPI: Mislim da sam sinoć poslao odgovor Odbrani. Ja mislim da nema prigovora na četvrti podnesak bez prisustva svedoka.

ADVOKAT KAY: Jeste.

TUŽILAC WAESPI: Možete li...

SUDIJA ORIE: Vi ste imali prigovor ili...

ADVOKAT KAY: Postignut je dogovor sinoć.

SUDIJA ORIE: Postignut je dogovor. To je... Onda imamo peti podnesak, dnevni izveštaji 72. Bataljona od 9. decembra.

TUŽILAC WAESPI: Da, mislim da je to deo stipulacija. Mi nemamo prigovore... kao što sam rekao, da oni dolaze kao stipulacija, da sva ta dokumenta koja se odnose na isto pitanje i poslata su na tih deset adresa, a garnizon Knin nije deo toga. To... mi možemo da se dogovorimo u vezi sa stipulacijom.

SUDIJA ORIE: Da li je reč o stipulaciji o karakteru dokumenata ili su dokumenta prihvatljiva za uvođenje u spis? Da li sam razumeo? Ili ćemo se uzdržati od unošenja uopšte?

TUŽILAC WAESPI: Pitanje je samo što ako se oko toga dogovorimo, kao što znate, nema potrebe da se dokumenta uvode u spis. Ako se dokumenta uvode u spis, onda nam je potreban prevod prema standardnoj praksi.

SUDIJA ORIE: Ali ako postoji stipulacija o toj stvari, naravno, Pretresno veće bi želelo da to ima... čak i ako jedan.. ako je reč samo o jednom ili dva reda gde je reč o stipulaciji, onda bismo želeli da to imamo u transkriptu.

ADVOKAT KAY: Časni Sude, mi smo napisali stipulaciju u nespornim terminima. Mi smo prelistali dokumenta jer ova dokumenta će biti poslata na prevod. Biće i veštaka Odbrane koji će se a ovo pozivati ako dođemo do te faze, tako da su oni značajan materijal. Shvatamo da je sada problem sa prevodom. Trebaće puno nedelja da oni ovo završe, tako da ovo je način da se time pozabavimo na odgovarajući način.

SUDIJA ORIE: Dobro. Dakle, to sada nije hitno, to je sada na prevodu, stipulacija i spisak dokumenata mogu da se unesu u zapisnik.

ADVOKAT KAY: Da.

SUDIJA ORIE: Vi ste rekli da ste nesporno postavili stipulaciju. Kako da to stavimo u zapisnik?

TUŽILAC WAESPI: Ja mislim tokom sledeće pauze, shvatićemo o čemu se radi u ovoj rečenici ili dve. Vidim ih ispred sebe, ali možda možemo da ih završimo.

SUDIJA ORIE: Ono što Pretresno veće sada očekuje od vas je da pročitate tačnu formulaciju ove stipulacije, da to uđe u zapisnik, i da zajedno podnesete spisak, ne dokumente, već spisak dokumenata na koje se ta stipulacija odnosi. Ako to bude podneto, onda ćemo za sad imati celovit zapisnik i, gospodine Kay, videćemo šta ćemo sa tim prevodima koje treba da dobijemo u nekoj sledećoj fazi postupka, kada stignemo do toga. Sačekaćemo, ali ovo smo sada razrešili.

ADVOKAT KAY: Da.

SUDIJA ORIE: Hvala vam na tome. Dakle, peti podnesak će biti tretiran na poseban način. Šesta kategorija, mislim da je to...

TUŽILAC WAESPI: Mi smo to pregledali sinoć. Nemamo prigovora.

SUDIJA ORIE: Nema prigovora. Onda, gospodine sekretare, molim vas, na osnovu prvog, drugog, trećeg, četvrtog i šestog podneska bez prisustva svedoka, dodelite im brojeve dokaznih predmeta. Brojevi dokaznih predmeta još uvek neće biti dodeljeni dokumentima koji su na spisku i koji treba da budu podneti u okviru ovog petog podneska.

TUŽILAC WAESPI: Nisam siguran da smo se pozabavili ovom trećom grupom. Mi smo dodali nekoliko komentara na jedan poseban komentar Tužilaštva, i ja mislim da ćete se složiti sa tim.

ADVOKAT KAY: To je uključeno, da.

SUDIJA ORIE: Da, ja sam dobio izveštaj odbrane gospodina Čermaka u kom se kaže da su se Odbrana i Tužilaštvo složili oko sadržaja i komentara o trećem podnesku bez prisustva svedoka. To je opis. Ne radi se o prihvatljivosti. To je ono kako oni opisuju i kako će pronaći svoj put na spisku dokaza. Mogu li da shvatim, gospodine Kay, da je postignuti dogovor poziv gospodinu sekretaru da im dodeli brojeve dokaznih predmeta?

ADVOKAT KAY: Apsolutno. Bilo je nekoliko izmena u tome.

SUDIJA ORIE: Da. Gospodine sekretare, ko će konačno dodeliti brojeve dokaznih predmeta ovim dokumentima, određiće se završnom formulacijom.

ADVOKAT KAY: Broj 5 tek treba da se formuliše za unošenje.

SUDIJA ORIE: Ne, broj 3.

ADVOKAT KAY: Da.

SUDIJA ORIE: Ja govorim o broju 3, jer je to bio treći podnesak koji je gospodin Waepsi podigao. Stoga je sekretar, ponavljam, pozvan da dodeli brojeve dokaznim predmetima koje imamo u prvom, drugom, trećem, četvrtom i šestom podnesku bez posredstva svedoka. Pretresno veće će, kada brojevi budu dodeljeni, odlučiti o usvajanju. Ovo us bili podnesci pez posredstva svedoka Odbrane. Ja predlažem da prvo idemo na podneske bez posredstva svedoka Tužilaštva – samo da pronađem...

TUŽILAC WAESPI: Gospodine predsedavajući, nisam siguran da smo ovo podneli Pretresnom veću. Podneli smo to Odbrani sinoć. Ovo je prilično drugačije od onih, znate, 200 i nešto dokaznih predmeta koje smo želeli da podnesemo na usvajanje, znate, pre četiri-pet nedelja. Ono što sada imamo su dva odvojena podneska, jedan je normalni zahtev bez posredstva svedoka. Mislim da je to 12 dokumenata koji se pominju u izveštaju gospodina Theunensa, o kojima se nije govorilo, nisu prikazivani u elektronskoj sudnici. Voleli bismo da oni budu usvojeni, i ja mogu... čim imamo vremena za to, da ih podnesem. A drugi dokument, to je spisak, ja mislim, od 29 dokumenata. Na sve njih se gospodin Theunens pozivao u toku svog svedočenja ali oni nisu usvojeni, a nekoliko je dodato i danas. Tako da ćemo mi podneti taj spisak. Već smo ga dali Odbrani.

SUDIJA ORIE: Vi ćete pripremiti taj spisak, tako da možemo da postupamo sa tim spiskovima na sličan način na koji smo postupali sa podnescima bez prisustva svedoka. Premda oni nisu zaista podnesci bez posredstva svedoka jer je to spisak od 29 dokumenata korišćenih tokom svedočenja gospodina Theunensa.

TUŽILAC WAESPI: To je tačno. Prvi je sličan obično zahtevu bez posredstva svedoka.

SUDIJA ORIE: Onda ćemo tako postupati sa njima. Onda, mi imamo nekoliko drugih dokumenata koji su označeni za identifikaciju i nisu deo spiskova. Prvi bi bio dokazni predmet Odbrane broj D01079. Ja mislim, gospodine Mikuličiću, da ste vi ponudili taj dokument na usvajanje. Da. Pitanje za Pretresno veće je bilo da to što ste vi predstavili, gospodine Mikuličiću, je manje-više... to je bio dokument sa datumom 30. decembar 2005. godine, dokument... pismo koje je iz Ministarstva pravde Hrvatske poslato Miroslavu Šeparoviću. Vi ste to uveli, to je zvanični dokument. On navodi, u izvesnoj meri zakonodavstvo, zakone koji se primenjuju. Ja mislim da u suštini, vi možete tražiti usvajanje. Gospodin Waespi nema prigovora, ali Pretresno veće je reklo da bi trebalo da imamo bliži uvid u taj dokument.

I sada kada gledam ovaj dokument, osim toga što on odražava on što smo već čuli u toku svedočenja, a to je kakva je bila struktura različitih sudskih ili polusudskih organa, i ko je bio imenovan u koje vreme, odakle je regrutovan, i slično, tu je takođe jedan odeljak u vezi sa činjenicama, i ja bih vas zamolio da zajedno sa mnom pročitate sam kraj ovog dokumenta gde piše: „U zaključku, u periodu na koji se odnosi vaše pismo, i shodno odredbama ZOUP-a koje su u to vreme bile na snazi, disciplinski sudovi MUP-a su uspostavljeni, oni su obavili neke disciplinske postupke, u slučajevima kršenja discipline od strane zvaničnika MUP-a na dužnosti, ili u pogledu njihove dužnosti. U tim postupcima veliki broj kazni je izrečen.“ Ovde se ne govori o zakonu, već o činjenicama; dakle kako je to funkcionisalo. Na koji se to veliki broj svodi, različite vrste kazni u vezi sa kojim kršenjima discipline, dakle, to je sve uglavnom činjenične prirode. Naravno, Pretresno veće bi volelo da sve to pregleda. Kako bi to imalo smisla, naravno, možda biste vi želeli da znate kakve su to vrste kazni i koji je to veliki broj, pa, gospodin Waespi nije imao prigovor.

U isto vreme Pretresno veće je, naravno, zabrinuto šta da s tim radi. Kako se vrši procenjivanje sveukupnih dokaznih materijala. Nije samo reč o pravnim pitanjima, dakle, koje su uredbe bile na snazi ili ko je bio... jer smo već o tome čuli nešto u svedočenju. Ali baš ovaj... odlomak koji sam vam pročitao, to je ono što nas brine, ali ako gospodinu Waespiju to ne smeta, onda, naravno, mi bismo morali da razmotrimo kako da nastavimo dalje, ali ja vam ovo predočavam kako bismo najzad doneli tu odluku o usvajanju, odnosno, ako vi kažete, Nije stvarno ovo deo koji je nama važan. To je uglavnom onaj pravni deo i kakva je bila struktura bila, onda bismo čak mogli možda da nađemo mogućnost da dođemo do nekog stadijuma u kome bismo zajedno redigovali ovaj dokument. Ali ovaj činjenični deo je bez ikakve... u ovom trenutku nema dovoljnu potporu, činjeničnu potporu.

TUŽILAC WAESPI: Da. Ja sam juče pomenuo da bih voleo da dobijem prvobitni zahtev Odbrane. Mislim da je to bilo...

SUDIJA ORIE: To je druga stvar, to je u zapisniku, i gospodin Mikuličić se složio da vam to da. Da li je to već gotovo, ili...

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Da, časni Sude, to smo već uradili tako što smo taj zahtev Odbrane uneli u sistem, i sada tražimo prevod prvobitnog dokumenta, na osnovu koga su dokumenta iz ministarstva bila izdata. S druge strane, sasvim je jasno, časni Sude, šta ste hteli da kažete i ja bih hteo da naglasim da je Odbrani, u vezi sa ovim dokumentom, samo važna pravna strana. Nismo mnogo pažnje poklonili onom što je u dnu dokumenta što ste upravo pročitali. Tako da, ukoliko je moguće da se u ovim okolnostima uvrsti ovaj dokument, to je sasvim u redu što se tiče Odbrane. Ne tražimo ništa više. S druge strane, možemo i da pogledamo te takozvane činjenične delove dokumenta, jer to možda možemo da upotrebimo sa nekim drugim svedokom kada za to dođe vreme.

SUDIJA ORIE: Da, gospodine Waespi.

TUŽILAC WAESPI: Da, ja samo želim da pogledam prevod ovog zahteva, onda možemo da se vratimo na to.

SUDIJA ORIE: Ja za sada prepuštam stranama da vide šta je odgovarajuća stvar da se preduzme, na primer, da li možda da se isključe poslednja tri reda gde se govori o činjenicama, i da onda redigovanu verziju ponudite na usvajanje, i da se to usvoji, ili ako se strane slože da u ovom trenutku nema potpore za ove gole činjenice koje se tu navode, i ako se strane slože da se na osnovu toga ovaj deo može ignorisati.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Časni Sude, ukoliko to može da bude od pomoći, mi smo spremni u ovom trenutku da povučemo zahtev za usvajanje ovog dokumenta u spis, do trenutka kada ćemo imati konačni prevod zahteva Odbrane za dokumente, osim toga i tablice koje su pridodate ovom dokumentu koje se odnose na sankcije koje su primenjene u slučajevima kršenja discipline. Možda će to biti najpraktičnije rešenje da baš u ovom trenutku, mi ćemo povući zahtev za usvajanje ovog dokumenta, onda ćemo to predočiti svedoku za koga procenimo da je odgovarajući kada za to dođe vreme.

TUŽILAC WAESPI: Mislim da je u praktičnom smislu, verovatno sigurnije da bude obeležen za identifikaciju, jer je već pominjan u transkriptu.

SUDIJA ORIE: Gospodine Mikuličiću, kažete da su tablice priložene ovom dokumentu. Ja međutim vidim da je to sada uneto u sistem kao dokument od dve strane bez bilo kakvih tablica. Tako da kad pominjete tablice u vezi sa dokaznim predmetom Odbrane broj D1079, nije mi jasno.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Da, časni Sude, možda nisam sasvim jasno rekao. Poslednje što se pominje u dokumentu odnosi se na tablice koje su prvobitno bile pridodate ovom dokumentu, a ove tablice mi imamo u svojim materijalima koje smo pripremili za Odbranu. Dakle, nismo još ponudili na usvajanje ove tablice u vreme kada sam tražio da ponudim ovaj dokument od dve strane, ali smatramo da ceo dokument može da bude prikazan odgovarajućem svedoku kad dođe

vreme, zajedno sa tim dodatim tablicama na koje se, u suštini, poziva u poslednjem odlomku dokumenta koji ste vi naglas pročitali...

SUDIJA ORIE: Da. Ali ja vidim da se ovde u poslednjem delu ovog pisma ne pominje nikakav prilog. Stoga, prepuštam vama. Ostavljamo to obeleženo za identifikaciju, i dalju raspravu, možda raspravite to sa gospodinom Waespijem uključujući i te priloge. Vidite kako to može da se usvoji. Za sada je Pretresnom veću jasno da vi tražite da se usvoje uglavnom ove informacije koje su pravnog karaktera a ne...

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Baš tako, časni Sude. I mislim da je mnogo praktičnije rešenje da se problem reši u razgovoru sa gospodinom Waespijem. Siguran sam da možemo rešiti.

SUDIJA ORIE: Onda će Pretresno veće sačekati izveštaj o tome. Zatim imamo dokazni predmet Odbrane broj D01083 i još uvek čekamo prevod. Konačno imamo i izveštaj veštaka gospodina Theunensa, to je dokazni predmet Tužilaštva broj P1113. Zatim imamo i dodatak ovom izveštaju, to je dokazni predmet Tužilaštva broj P1114. A zatim imamo i ispravke u odnosu na izveštaj veštaka, to je dokazni predmet Tužilaštva broj P1115. Pretresno veće je u svoje vreme reklo da će odlučiti o usvajanju kada budemo čuli svedočenje gospodina Theunensa. Da li sada ima nekih dodatnih podnesaka koji se mogu dodati već brojnim podnescima, u vezi sa time da li se ovaj izveštaj može usvojiti, kao i dodatak i ispravke? Nema potrebe. Onda će Pretresno veće doneti odluku o usvajanju. I najzad, moram da vidim kakva je situacija sa dokaznim predmetom Tužilaštva broj P1118, sada se ne možemo time baviti. Onda imamo dokazni predmet Tužilaštva broj P1138, to je Laušićev izveštaj o inspekciji. To je dokument koji nosi datum... to je o inspekciji i kontroli koja je sprovedena između 17. i 20. oktobra 1995. godine. Kada je to ponuđeno, mislim da ste vi, gospodine Mišetiću, rekli: pa dobro, mi ćemo taj dokument ili pun... kompletan dokument ponuditi. Mislim da ste vi to rekli. Jesmo li videli taj dokument u toj drugoj, široj verziji?

ADVOKAT MIŠETIĆ: Da, jesmo. To je jedno tehničko pitanje, i ja... Ja ću prepustiti Pretresnom veću da odluči šta ćemo da radimo. Nenam pred sobom taj broj, ali mislim da moj menadžer za predmet može da mi pomogne. Mi smo predočili ovaj dokument, to je sveukupna kontrola koju je izvršio Glavni štab u Splitu... inspekcija u vojnoj oblasti Split. Mislim da je to datum 30. oktobar, ne izvinjavam se, to je 25. oktobar 1995 godine. U stvari, ne. Izvinjavam se, samo jedan trenutak, časni Sude.

(Pretresno veće se savetuje)

ADVOKAT MIŠETIĆ: Utvrdićemo datum, časni Sude, ali to je inspekcija. Mislim da je to od 30. oktobra. Ovaj izveštaj je prilog uz tu kontrolu. Mi smo ponudili ovo na usvajanje i to je sada već ušlo u spis. Kao tehničko pitanje, ta inspekcija je bio dokazni predmet po Pravilu 65 ter, a ovaj prilog je bio odvojeni dokument po Pravilu 65 ter. Tako da nisam siguran da li Pretresno veće želi da mi dodamo ovaj izveštaj prvobitnom dokumentu kako bi sve bilo zajedno, ili je Pretresnom veću svejedno da li će ovo biti usvojeno kao dokazni predmet Tužilaštva i naš dokazni predmet, a da se onda nekako vodi računa o činjenici da su to, u stvari, delovi istog izveštaja.

SUDIJA ORIE: Da. Ako to ikada dođe do Žalbenog veća, možda onda mogu da imaju s tim problema. Ili kada ovo Pretresno veće bude pripremalo odluke koje moraju da se donesu. Tako da bih ja više voleo da mi to nekako sveobuhvatno rešimo tako da smanjimo rizik. Sledeće pitanje naravno bilo bi, da li biste dodali taj dokazni predmet?

ADVOKAT MIŠETIĆ: Da, časni Sude.

SUDIJA ORIE: To bi... trebalo da ponovo unesemo u sistem. Ali uključujući i taj dokument koji je obeležen za identifikaciju kao dokazni predmet Tužilaštva broj P1138.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Tačno.

SUDIJA ORIE: A dokazni predmet Tužilaštva broj P1138 će u stvari biti izbrisan. Da li je to tačno, gospodine Waespi?

TUŽILAC WAESPI: To je tačno.

SUDIJA ORIE: Kad smo to razrešili, da li ima drugih pitanja u vezi sa dokaznim predmetima a da možemo time da se pozabavimo sada?

ADVOKAT MIŠETIĆ: Gospodine predsedavajući, samo za zapisnik da kažem da smo govorili o dokaznom predmetu Odbrane broj D987, a Odbrana će onda... Izvinjavam se, to je dokazni predmet Tužilaštva P1138 obeležen za identifikaciju i mi ćemo ga uneti u sistem tako da on bude pridodat dokaznom predmetu Odbrane broj D987.

SUDIJA ORIE: Da, sada je jasno u zapisniku.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Hvala, gospodine predsedavajući.

SUDIJA ORIE: Gospodine Theunens, često smo morali da vas molimo za pomoć. Sada smo vas zamolili da sačekate, ali se nismo dalje oslanjali na vas. Sve u svemu, hvala vam na tome. Obično se ja zahvalim svedocima i veštacima što su prešli dug put do Haga. Ja ću se uzdržati od toga. Ali to ni na koji način ne utiče na našu zahvalnost za vaš dolazak i odgovaranje na mnogo, mnogo, mnogo pitanja strana u postupku i Pretresnog veća. Možete ići.

SVEDOK THEUNENS: Hvala, časni Sude.

(svedok napušta sudnicu)

SUDIJA ORIE: Pitam se da li bi bilo dobro da se pozabavimo nečim što je vezano za sledećeg svedoka pre pauze. Ovde je bilo... Samo da to pronađem. Da. Tu je bio zahtev Tužilaštva da se doda 11 dokumenata spisku po Pravilu 65 ter, koji bi bili korišćeni sa Svedokom 19. Mislim da su dva tima Odbrane... mislim da timovi Odbrane Gotovine i Čermaka nisu imali prigovor da se ovo doda, ali mi smo ovog jutra primili primerak odgovora tima Odbrane gospodina Markača,

koji ulaže prigovor u odnosu na usvajanje ovih dokumenata kao dela spiska po Pravilu 65 ter. Da li ovo...Naravno, Pretresno veće će morati da odluči. Primili smo ove podneske. Da li ima ičeg drugog sa čim treba da se pozabavimo? Ako ne, mi ćemo verovatno doneti odluku u vezi sa ovim u toku pauze.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ: Časni Sude, mislim da se to sa naše tačke gledišta nadovezuje na moguće podneske bez prisustva svedoka koje treba podneti u vezi sa ovim svedokom, i, opet, korišćenjem mnogih dokumenata ili nekih dokumenata koji će biti predloženi da se dodaju spisku po Pravilu 65 ter. Ne znam da li Pretresno veće želi da čuje sada neke argumente u vezi sa ovim. Mi smo formulisali svoje primedbe u odnosu na sasvim konkretno... pravo pitanje je relevantnost. Zaista nije nužno da se stavi na spisak u ovom kasnom stadijumu, i to je problem. Pravo pitanje je relevantnost ovog dokumenta.

SUDIJA ORIE: Koja naravno, utiče i na dodavanje na spisak po Pravilu 65 ter i u kasnijoj fazi uvođenja u spis.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ: Mislim da naš podnesak zaista izražava naše konkretne prigovore na relevantnost dokumenata, i to je nešto što je izraženo u našem podnesku bez posredstva svedoka bar za neke, ako ne i za sve dokumente koji su uključeni u ovaj spisak. Mislim da neću da dodajem ništa više od onoga što sam rekao i što je u našem pismenom podnesku. Hvala.

SUDIJA ORIE: Hvala vam na tome. Gospođo Mahindaratne.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Gospodine predsedavajući, ako mogu samo, kao odgovor na kopiju predloga koju sam dobila jutros, ovo što je već rečeno u pasusu 2, Odbrana kaže da - Odbrana gospodina Markača - kaže da nema ništa protiv dodavanja 11 dokumenata po Pravilu 65 ter na ovaj spisak i to je jedini zahtev Tužilaštva da se to doda. Tako da, ako to uradimo iz dvostepeno, ukoliko Odbrana gospodina Markača nema ništa protiv dodavanja dokumenata sa spiska po Pravilu 65 ter, onda mislim da zaista neće biti razloga za primedbu na zahtev da se ovo doda pred Sudom.

SUDIJA ORIE: Da. Ali smatram da sam ja tako... kako sam ja shvatio ovo što je upravo rečeno, da ukoliko ih dodate na spisak po Pravilu 65 ter, onda je to u suprotnosti sa argumentima koji su korišćeni i da će to onda uticati na usvajanje što je sledeći korak. Hoću da kažem, da bi nešto bilo na spisku po Pravilu 65 ter kao takvo, to ništa ne boli, da tako kažem. Ako je uglavnom na osnovu relevantnosti. Naravno, relevantnost je to takođe jedan važan aspekt usvajanja, kao što znamo, relevantnost i probativnost jesu ključni elementi kada je reč o odluci o usvajanju u spis.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Gospodine predsedavajući, ja nemam puno toga da dodam podnesku u kom smo sasvim dobro pokazali relevantnost i probativnu vrednost, ali, naravno, kako budemo išli u detalje kod svedočenje ovog svedoka, mislim da će relevantnost i probativna vrednost biti jasni Pretresnom veću. Ali mislim da smo jasno pokazali i relevantnost i probativnu vrednost i drugo u našem zahtevu da se ovo doda.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ: Časni Sude, mislim da je ovo nazadan pristup da se kaže mi ćemo špokazati kako je to relevantno kada svedok bude svedočio. To mora da bude pokazano sada, pre nego što svedok dođe ovde da govori. Jer reći da će to biti pokazano, bez ikakvog pravog objašnjenja zašto je relevantno da nam svedok svedoči o tome, to je pogrešan način da se tome priđe. Navedite konkretne razloge zašto je to relevantno da se uvrsti po Pravilu 65 ter, a ne da samo tvrdite relevantnost. Sama tvrdnja da je to relevantno ne znači ništa. Mi treba da znamo šta su konkretni razlozi zašto je to relevantno. To nije navedeno ovde i ja dalje neću da idem dalje sa tim, časni Sude. Hvala.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Mi smo vrlo jasno rekli zašto su relevanti. Ako je to potrebno, ja to mogu da uradim i u sudnici.

SUDIJA ORIE: Pretresno veće će razmotriti ovo pitanje i doneti odluku. Sada ćemo napraviti pauzu i nastaviti sa radom u 12.50 časova.

(pauza)

SUDIJA ORIE: Postoji latinska izreka *Litis finire oportet* što znači da u određenom trenutku moramo da prestanemo da se raspravljamo, dakle mora da se stavi tačka na to. Bez obzira na to, Pretresno veće je odlučilo da dozvoli dva minuta, i gledaću na sat, dakle, 120 sekundi da se dalje bavite pitanjem artiljerijskih dokumenata, a osnovni razlog iz kog Pretresno veće odobrava zahtev da se podnese dodatna argumentacija, je zato što bi Pretresno veće, pre svega, želelo da zna kako je došlo do obelodanjivanja. Da li je to bio primeren ili neprimeren način na koji je obavljeno. Ali, naravno, učitavanje dokumenata u sistem elektronske sudnice je jedna stvar, a slanje dokumenata, čak i onih koji nisu učitani u sistem elektronske sudnice je druga stvar. Dakle, to bi moglo da bude relevantno. Želeli bismo da znamo šta se desilo, da li su se strane u vezi sa tim dogovorile. Onda nam jedna strana možda može reći kako je to bilo. Možda ste vi, gospodine Russo prava osoba da nam to kažete. Ako se to ne osporava, onda nećemo dalje trošiti vreme na to. Prema tome... gospodine Russo, za dve sekunde će vam početi vaših 120 sekundi. Upravo je počelo.

TUŽILAC RUSSO: Hvala, gospodine predsedavajući. Prvo da kažem, mislim da je do obelodanjivanja došlo 20. maja ove godine. Međutim, mi nismo bili u mogućnosti da potvrdimo šta je bilo na disku koji je obelodanjen 20. maja. Iz predostrožnosti, mi smo ponovo obelodanili ta dokumenta putem e-maila 9. decembra, i mislim da su učitani u sistem elektronske sudnice. Dakle to poslednje obelodanjivanje je urađeno najkasnije 9. decembra putem e-mail-a.

SUDIJA ORIE: To je bilo 40 sekundi. Gospodine Mišetiću, vaših 120 sekundi počinje sada.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Gospodine predsedavajući, mislim da smo mi podneli svoj odgovor 2. decembra, a to znači da u vreme kada smo mi podneli svoj odgovor, to je bilo pre obelodanjivanja ovog poslednjeg. Drugo pitanje, mislim da nisam shvatio stav gospodina Russoa jer prema njihovom stavu, u fusnoti 7 njihovog odgovora koji je podnesen juče, kaže se da

prevodi osam dokumenata koji se pominju u fusnoti 13 odgovora, su učitani u sistem elektronske sudnice u maju 2008.godine i obelodanjeni su Odbrani. Tako da ne znam... Ako sam dobro shvatio gospodina Russoa, on sada kaže da misli da je disk obelodanjen, ali ne mogu da ga pokažu. U odgovoru se kaže da je to obelodanjeno tako što je učitano u sistem elektronske sudnice, pa smo iz tog razloga mi tražili da nam se u vrlo kratkom vremenu odgovori, zato što mi smatramo da učitavanje dokumenata u sistem elektronske sudnice nije primeren način, da nije po pravilima. To bi trebalo uraditi po Pravili 66 i Pravilu 68, a Odbrana nema obavezu da stalno gleda sistem elektronske sudnice da vidi da li su tamo došla neka nova dokumenta i da li je to pristup koji je Tužilaštvo odabralo za obelodanjivanje svojih dokumenata, upotrebu, i tako dalje. To je naš stav, časni Sude, a ako sam pogrešio, onda nam Tužilaštvo svakako može reći kako je to obelodanjivanje obavljeno u maju. Hvala.

SUDIJA ORIE: Da. Mislim da kada je reč o neprimerenosti... Pretresno veće je upravo pogledalo vaš podnesak u kom vi tražite dozvolu da iznesete dodatnu argumentaciju, i to je deo onoga što smo sad čuli u ovih 240 sekundi.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Pa...

SUDIJA ORIE: Čak i manje, ali 240 sekundi rezervisanih za vas. Dakle, gospodine Russo, vi ste upotrebili samo 40 sekundi, mislim da nemate ništa da dodate, zar ne?

TUŽILAC RUSSO: Ništa, časni Sude, osim da vas zamolim da mi dopustite da napustim sudnicu.

SUDIJA ORIE: Preostale sekunde će svakako pomoći prevodiocima i stenografima da predahnu. Pretresno veće će naravno doneti odluku o tom pitanju. Gospodine Russo, da li treba vama da se obraćam u vezi sa sledećim svedokom?

TUŽILAC RUSSO: Ne, časni Sude.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: To sam ja.

SUDIJA ORIE: Nisam vas video u trenutku. Pre svega, Pretresno veće je razmotrilo prigovore u vezi sa dodavanjem 11 dokumenata na spisak po Pravilu 65 ter i rekao bih da se 95 procenata argumenata se odnosilo na relevantnost dokumenata, a samo mali deo prigovora koje je iznela Odbrana gospodina Markača odnosio na pitanje pravičnog suđenja. To možemo videti u paragrafu 18 odgovora. Pretresno veće odbacuje prigovor. Ako bi ovo kasno dodavanje dokumenata po Pravilu 65 ter dovelo do ozbiljnih problema u pripremi za ispitivanje ovog svedoka, ili obavljanje dodatne istrage... dodatna istraga bi bila potrebna, naravno, Pretresno veće očekuje od Odbrane gospodina Markača da se obrati Pretresnom veću u vezi sa ovim konkretnim pitanjem. Gospođo Mahindaratne, da li ste spremni da pozovete svog sledećeg svedoka? Koliko sam ja informisan, nikakve zaštitne mere nisu potrebne.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Gospodine predsjedavajući, mi, zapravo, nismo uopšte komunicirali sa svedokom. Stoga, ne znam, ali iz predostrožnosti, možda bi bilo dobro da se on dovede na zatvorenoj sednici.

SUDIJA ORIE: Da, ali onda moramo da imamo zatvorenu sednicu, što znači spuštene zavese, iako su velike šanse da ćemo ih podići za dva ili tri minuta. Prelazimo na zatvorenu sednicu.

(privatna sednica)

sekretar: Časni Sude, ponovo smo na otvorenoj sednici.

SUDIJA ORIE: Hvala, gospodine sekretare. Gospodine Turkalj, najpre će vas ispitivati gospođa Mahindaratne. Gospođa Mahindaratne je zastupnica Tužilaštva. Gospođu Mahindaratne, da li ste spremni da ispitujete gospodina Turkalja?

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Da, gospodine predsjedavajući.

SUDIJA ORIE: Onda molim vas nastavite.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Hvala, gospodine predsjedavajući.

svedok: Josip Turkalj

GLAVNO ISPITIVANJE: TUŽITELJKA MAHINDARATNE

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Dobar dan, gospodine Turkalj.

SVEDOK TURKALJ – ODGOVOR: Dobar dan.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Možete li molim vas da kažete svoje puno ime za zapisnik?

SVEDOK TURKALJ – ODGOVOR: Ja sam Josip Turkalj.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Koje je vaše trenutno zanimanje?

SVEDOK TURKALJ – ODGOVOR: Trenutno sam zaposlen u Ministarstvu unutarnjih poslova, u upravi policije.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Tokom 1995. godine, na kojoj ste poziciji unutar sektora specijalne policije bili?

SVEDOK TURKALJ – ODGOVOR: 1995. godine, bio sam na radnom mjestu zapovjednika antiterorističke jedinice Lučko.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: 3. i 4. februara 2004. godine, da li su predstavnici Tužilaštva ovog Tribunala sa vama obavili razgovor?

SVEDOK TURKALJ – ODGOVOR: Jesu.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Tokom tog razgovora, kada su vam postavljana pitanja, da li ste na njih odgovarali istinito?

SVEDOK TURKALJ – ODGOVOR: Koliko god sam se mogao sjetiti pojedinih činjenica i detalja, jesam.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Da li ste u to vreme potpisali izjavu koju ste dali Tužilaštvu?

SVEDOK TURKALJ – ODGOVOR: Potpisao sam izjavu koja mi je pročitana. Koja mi je pročitana sa engleskog jezika.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Da li vam je pročitana na hrvatskom?

SVEDOK TURKALJ – ODGOVOR: Pročitana mi je na hrvatskom jeziku.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Nakon toga, 11. marta 2005. godine, da li su predstavnici Tužilaštva ponovo s vama obavili razgovor?

SVEDOK TURKALJ – ODGOVOR: Da, sa mnom je ponovo obavljen razgovor. Da li je to taj datum, sada nisam siguran.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: A kada su vam tom prilikom postavljana pitanja, da li ste na njih odgovorili istinito?

SVEDOK TURKALJ – ODGOVOR: Da, uvijek sam se trudio istinito odgovoriti koliko sam se sjećao u tom trenutku.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: A da li je taj intervju sniman na video traku?

SVEDOK TURKALJ – ODGOVOR: Sniman je na video traku ali ja je nisam gledao.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Gospodine sekretare, molim vas dokument sa brojem 6160.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Sada, gospodine Turkalj, da li su vam kopije vaših izjava od 3. i 4. februara 2004. godine, i transkript razgovora obavljenog 2005. godine, pre nekoliko nedelja dostavile hrvatske vlasti sa zahtevom da ih pregledate u pripremi za vaše svedočenje ovde?

SVEDOK TURKALJ – ODGOVOR: Ove izjave su mi dostavljene.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Da li ste pregledali svoju izjavu koju ste dali 2004. godine? Da li ste ih ponovo pročitali?

SVEDOK TURKALJ – ODGOVOR: Jesam, pregledao sam izjavu.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Da li sadržaj te izjave tačno odražava ono što ste izjavili istražiteljima i predstavnicima Tužilaštva 3. i 4. marta 2004. godine?

SVEDOK TURKALJ – ODGOVOR: Pa, u osnovi, sadržaj je u redu, s tim da bi ja imao u jedno četiri točke ove prve izjave određene ispravke.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: A možete li... Pozvaćemo tu izjavu na ekran, gospodine Turkalj. Da li biste nam, molim vas, rekli koje su to ispravke? Da li vidite dokument na ekranu? Da li je to izjava koju ste dali 2004 godine? Ako možete...

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Izvinjavam se što prekidam, ali možda bismo mogli da damo svedoku kopiju na papiru.

SUDIJA ORIE: Možemo da ga pitamo. Pretpostavljam, ako je svedok identifikovao 4 dela koje treba ispraviti. Da li ste doneli sa sobom kopije izjava na kojima su naznake onoga što treba da se ispravi, gospodine Turkalj?

SVEDOK TURKALJ: Ja imam kopiju izjave, ali je nemam trenutno ovdje kod sebe.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Možemo...

SUDIJA ORIE: Onda molim da se gospodinu Turkalju dostavi kopija na papiru. Lakše je za čitanje nego na ekranu.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: U ovom registratoru je takođe i transkript.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Gospodine Turkalj, izjava je tačno na vrhu, pod tabulatorom 1. Možete li reći Pretresnom veću... pozovite se na broj paragrafa i recite o kojoj ispravci je reč.

SVEDOK TURKALJ – ODGOVOR: Pa ja bih napravio ispravku u izjavi pod točkom 50.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Možete li nam reći kakva je to ispravka?

SVEDOK TURKALJ – ODGOVOR: Ispravka se radi u dijelu izjave u posljednjoj rečenici gdje sam rekao da smo bili na sastanku u Kninu, obzirom da to nije bio formalni sastanak već jedan neformalni razgovor vezano za određena događanja na kojem su se izmjenile informacije o životu i radu u Kninu i svim drugim događanjima na tom području.

SUDIJA ORIE: Da li bi bilo u redu ako bi se ostavilo: otišao sam iz prostorije dok su ostale osobe koje su bile prisutne nastavile razgovor?

SVEDOK TURKALJ: Bilo bi u redu da sam otišao iz prostorije ranije, međutim, odmah netom vidio sam da su i druge osobe izlazile iz te prostorije. Možda 5 minuta, obzirom da sam se ja zadržao jedno vreme na hodniku.

SUDIJA ORIE: Da, sada je to deo vašeg iskaza koji ste dali u ovom trenutku. Dakle, promenićemo i reći ćemo: otišao sam iz prostorije, dok su ostale osobe koje su bile prisutne nastavile svoj razgovor. A izbacićemo: sastanak je i dalje bio u toku. Gospođu Mahindaratne, izvolite.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Gospodine Turkalj, rekli ste da imate četiri ispravke. Koje su ostale tri ispravke?

SVEDOK TURKALJ – ODGOVOR: Pa čitajući ovu izjavu, htio bih napraviti ispravku pod točkom 61.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Da. Izvolite recite nam o kakvoj ispravci je reč?

SVEDOK TURKALJ – ODGOVOR: Pa u ovoj izjavi ja sam naglasio i rekao, spomenuo da sam sa svojim suradnicima tražio od generala Markača da se gospodin Drljo izbací iz postrojbe Lučko, što nije točno u stvarnoj definiciji. Ona je vjerojatno na drugi način prevedena. Mi smo razgovarali koji put, možda više u nekim razgovorima kad smo se susreli sa gospodinom Markačem, da se gospodin Drljo eventualno premjesti na drugo radno mjesto, možda unutar sektora specijalne policije. Razlog tog zahtjeva bio je, obzirom da gospodin Drljo nije baš potpuno poštivao autoritet nadređenoga, tako da je s njim bilo... ne teško raditi, ali nije poštivao autoritet. Bile su to nekakve sitnice i odgovaralo nam je da on eventualno radi na novom radnom mjestu.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Gospodine Turkalj, ja...

ADVOKAT KAY: Izvinjavam se što prekidam. Možemo li molim vas, samo da razjasnimo poslednji paragraf ovde, jer general Čermak...

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Upravo sam to i želela da uradim.

ADVOKAT KAY: Oh, hvala vam puno.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Gospodine Turkalj, vi pominjete generala Čermaka ili ja mislim da je tako zapisano kao general Čermak. Da li ste mislili na generala Čermaka ili ste mislili na generala Markača? Pročitaću vam ono što ste rekli. Rekli ste: „imali smo nezvanični razgovor kada smo naišli na generala Čermaka, da gospodina Drlja treba prebaciti“. Da li ste u vezi sa tim hteli da kažete: mi smo imali nezvanični razgovor kada smo naišli na generala Markača, ili ste hteli da kažete generala Čermaka?

SVEDOK TURKALJ – ODGOVOR: Ja se ispričavam, to je bio lapsus. Govorim o generalu Markaču.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Dakle, rekli ste nam šta ste mislili pod paragrafom 61. Da li ima nešto u paragrafu 6 što biste hteli da promenite? Ovo što ste izjavili, sada je ušlo u zapisnik.

SVEDOK TURKALJ – ODGOVOR: U osnovi, to bilo to. Ako bude bilo potrebno, ja vjerujem da ću ostalo moći objasniti u vašem ispitivanju.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Rekli ste da imate još dve ispravke. Da li postoji još ispravki, ili je to to?

SVEDOK TURKALJ – ODGOVOR: Napravio bih ispravku pod točkom 65. Samo trenutak. U točki 65 izjave, spomenuo sam da je gospodin Markač bio tamo, misleći na područje, šire područje tog prostora, negdje na području sela Ramljane, međutim to tamo bi se moglo shvatiti na mjestu događaja. Ja sam dobio informaciju da je gospodin Markač bio, ali to je bilo znatno dalje od tog konkretno mjesta, već na kraju, gdje su jedinice trebale doći. To je bilo široko područje, vjerojatno destak kilometara udaljeno od tog područja.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: To je ušlo u zapisnik, gospodine Turkalj. I koja je vaša poslednja ispravka?

SVEDOK TURKALJ – ODGOVOR: Pod točkom 65, ja bih dodao da sam nakon tih zadaća, što nije spomenuto u izjavi, razgovarao i čuo se sa zaovjednikom tada akcije, gospodinom Janićem, koji mi je rekao da je on uputio jedinicu... da je jedinica završila zadaću i da je uputio u svoje sjedište.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Da li je to sve, gospodine Turkalj?

SVEDOK TURKALJ – ODGOVOR: Postoji i točka 69. Pod točkom 69 mislim da se sa istražiteljima i nisam najbolje razumio, u pogledu pitanja oko odjela za unutarnju kontrolu. Naime, ovdje bih dao određenu ispravku, da je postojao unutar sektora specijalne policije odjel za unutarnju kontrolu, ali je unutar ministarstva postojao i ured za unutarnju kontrolu koji se bavio pitanjima discipline i stegovnih postupaka djelatnika Ministarstva unutarnjih poslova, pa i specijalne policije. Ovaj odjel za unutarnju kontrolu koji je bio organiziran unutar sektora specijalne policije bavio se samo pitanjem discipline kroz eventualno analitička skupljanja podataka koji su oni dobijali redovnim radom, izvještavanjem jedinica, zapovjednika jedinica policijskih uprava vezano za određene stegovne postupke. A sam odjel za unutarnju kontrolu više se bavio jednim obavještajnim radom vezano za protivničke snage, određene terorističke grupe, brige oko specijalne policije, materijalno-tehničkih sredstava i tako dalje.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Da li je to sve, gospodine Turkalj? Ili ima još nekih pojašnjenja koje ste hteli da napravite.

SVEDOK TURKALJ – ODGOVOR: Vezano za ovu izjavu, to bi za sada bilo sve.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Kada je reč o ovim razjašnjenjima, ako bi vam bila postavljena ista pitanja koja su vam predstavnici Tužilaštva postavili 2004. godine, i ponovo 2005. godine, da li bi vaši odgovori bili isti, uz ova razjašnjenja koja ste nam upravo pružili? Kad kažem isti odgovori, ne mislim baš bukvalno, već kad je reč o suštini.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ: Časni Sude, mislim samo zbog razjašnjenja, da li govorite samo o ovoj izjavi?

SUDIJA ORIE: Da, govori se o ovoj izjavi u ovom trenutku.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ: Ne o nekim drugim izjavama, osim ovoga što smo videli na ekranu?

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Ne, gospodine predsjedavajući, ja sam pitala o 2004. i 2005. godini, jer je 2005. godine, snimano na video traci.

SUDIJA ORIE: Oh. Da vidimo, ali vi niste pitali svedoka da li je dobio transkript i da li je pregledao to. Ja mislim da je prethodni deo bio samo o izjavi iz 2004. godine.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Dozvolite da još jednom pitam, gospodine predsjedavajući. Ja sam mislila da sam to već uradila. Pitaću još jednom.

SUDIJA ORIE: Da.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Da vas pitam prvo ovo, gospodine Turkalj, uz razjašnjenja koja ste nam danas pružili, da li bi vaši odgovori, ako bi vam bila postavljena ista pitanja kao ona koja su vam bila postavljena 2004. Godine, da li bi vaši odgovori bili isti kao što su odgovori koje ste dali u izjavi koja je pred vama na ekranu?

SVEDOK TURKALJ – ODGOVOR: Pa ja vjerujem da će odgovori biti, ako ne isti, vrlo slični, obzirom da puno toga ću vjerovatno morati odgovarati bez obzira na izjave, po svom sjećanju, o događajima koji su bili u to doba. A obzirom da sam dao zakletvu, svakako ću se truditi reći istinu.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Gospodine predsjedavajući, kada je reč o stenogramu, svedok je svedočio da je govorio istinu a razgovor je snimljen na video traku. Tako da generalno ne postupamo isto kao sa pisanim izjavama. Mogla bih da postavim pitanje da li je pregledao stenograme...

SUDIJA ORIE: Da, možda bismo mogli to da pitamo.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Gospodine Turkalj, takođe ste dobili i stenograme vašeg razgovora koji je snimljen na video traku zajedno sa izjavom, zar ne?

SVEDOK TURKALJ – ODGOVOR: Ja sam pregledao stenograme.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: To je razgovor između vas i pripadnika kancelarije Tužilaštva snimljen na video traku. Da li treba nešto da razjasnite u vezi sa ovim, ako možete da se setite?

SVEDOK TURKALJ – ODGOVOR: Pa, gledajući ove stenograme, mislim da nema potrebe sada razjašnjavati to.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Hvala. Dakle, ako bi vam sada bila postavljena pitanja koja su vam predstavnici Tužilaštva postavili 2005. godine, da li bi vaši odgovori bili isti kao oni koji su zabeleženi u ovim stenogramima?

SVEDOK TURKALJ – ODGOVOR: Ja vjerujem da će odgovori biti isti.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Hvala, gospodine Turkalj.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Gospodine predsjedavajući, sada bih želela da ovu izjavu i stenogramе ponudim na usvajanje. Izjava je već na ekranu. Možda može da se dodeli dokazni broj.

SUDIJA ORIE: Da.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Nemam prigovor, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Nijedan tim Odbrane nema prigovor. Gospodine sekretare, izjava svedoka od 3. i 4. februara 2004. godine biće...

sekretar: Dokazni predmet Tužilaštva broj P1149, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Dokazni predmet Tužilaštva broj P1149 usvaja se u spis. Izjava svedoka od 11. marta 2005. godine, koja...

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Tu su tri broja po Pravilu 65 ter, gospodine predsjedavajući, tri segmenta.

SUDIJA ORIE: Tri segmenta. Oni mogu da budu spojeni, pretpostavljam.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Da, gospodine predsjedavajući.

SUDIJA ORIE: I to su transkript i video traka koja je pridodata.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: To je tačno, gospodine predsjedavajući. Da li onda treba da im dodelim brojeve u skladu sa Pravilom 65 ter?

SUDIJA ORIE: Da, molim vas.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Brojevi 6161, 6162 i 6163.

SUDIJA ORIE: Oni će zajedno biti usvojeni. Gospodine sekretare, koji broj?

sekretar: Dokazni predmet Tužilaštva broj P1150, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Dokazni predmet Tužilaštva broj P1150 usvaja se u spis. Molim vas, nastavite.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Hvala, gospodine predsjedavajući.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Gospodine Turkalj, vaše svedočenje je da ste vi bili zaduženi za artiljerijske operacije u sektoru specijalne policije u toku operacije *Oluja*. Kada kažete da ste vi bili zaduženi, da li ste vi rukovodili svim artiljerijskim grupama i baterijama koje su bile pridodate svim jedinicama specijalne policije u toku ove operacije?

SVEDOK TURKALJ – ODGOVOR: Ja sam rukovodio topništvom na pravcu napada specijalne policije, pa i jednoj bitnici koju ste vi sada spomenuli.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Kada kažete „jedna konkretna baterija“, to je baš bilo moje pitanje. Da li ste vi rukovodili samo jednom konkretnom baterijom, ili kada kažete da ste rukovodili artiljerijskim operacijama specijalne policije, da li ste rukovodili i drugim grupama i baterijama koje su bile pridodate drugim jedinicama specijalne policije?

SVEDOK TURKALJ – ODGOVOR: Ja vas moram ispraviti. Ovaj, ja sam rukovodio topništvom specijalne policije i jednom pridodatom bitnicom koja je dana četvrtog bila pridodata specijalnoj policiji.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: A kada kažete još jednom dodatnom baterijom, koja je bila pridodata, mislite na bateriju HV-a koja je bila pridodata specijalnoj policiji zbog potreba operacije specijalne policije, zar ne?

SVEDOK TURKALJ – ODGOVOR: Bila su... bio je jedan vod iz hrvatske vojske, pridodata su dva voda, jedan vod topova, jedan vod haubica, i višebarelska raketa.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Da. Tako da... sada, pre početka operacije, da li ste dobili spisak ciljeva na koje se treba usmeriti u toku operacije, bilo od gospodina Markača ili gospodina Sačića?

SVEDOK TURKALJ – ODGOVOR: Spisak ciljeva i mogućih ciljeva dobio sam od djelatnika odjela za unutarnju kontrolu.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: I koji su to bili ciljevi, ako se sećate?

SVEDOK TURKALJ – ODGOVOR: Ciljevi su bili, prva crta protivničke odbrane, ciljevi koji se nalaze u dubini protivničke odbrane, zatim ciljevi su bili zapovjedništva, željeznička postaja, križanje puteva, skladišta, opreme i oruđa, centar veze. Otprilike.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Da li su vam ta uputstva bila da ta u pismenoj formi?

SVEDOK TURKALJ – ODGOVOR: Točno su označena od strane odjela gdje se nalaze ti ciljevi.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Gde bi ti spiskovi danas mogli da budu arhivirani, da li znate, s obzirom da ste vi još uvek u Ministarstvu unutrašnjih poslova?

SVEDOK TURKALJ – ODGOVOR: Ja vam na to ne mogu odgovoriti. Ne znam da li ima takvih spiskova.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Da li ste kao osoba zadužena za artiljeriju, vi u bilo kom trenutku poslali ove spiskove, bilo gospodinu Markaču ili načelniku sektora, gospodinu Sačiću, da bi oni to odobrili ili da li su se oni u bilo kom trenutku uključili u planiranje artiljerijskih operacija zajedno sa vama?

SVEDOK TURKALJ – ODGOVOR: Pa, topničku operaciju i ciljeve... topnička operacija i ciljevi koje smo gađali bili su svakako u mojoj nadležnosti. Ja sam sigurno gospodina Sačića, kao

načelnika stožera specijalne policije obavjestio o ciljevima, ali on nije morao točno znati gdje se konkretno nalazi taj cilj.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Zajedno sa ovim spiskom ciljeva koji ste dobili, da li ste dobili bilo kakve informacije od odeljenja unutrašnje kontrole, ili nekog drugog odeljenaj kad je reč o prisustvu ili odsustvu civila u blizini ovih ciljeva koje je trebalo gađati?

SVEDOK TURKALJ – ODGOVOR: Pa, kada smo dobili ciljeve, još uvijek nije bilo nikakve informacije vezano za civile na tom području.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Gospodine Turkalj, kažete: još uvek nismo imali informacije u vezi sa civilima u tom području. Da li to znači da je informacija koju ste imali bila da nema civila, ili da niste dobili informacije vezano za civile? To nije baš jasno. Ako biste mogli samo da razjasnite ovo što ste nam upravo rekli.

SVEDOK TURKALJ – ODGOVOR: Ja sam imao informacije o vojnim ciljevima na tom području, obzirom na naše zadaće koje su bile u napadnom djelovanju akcije *Oluja*.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: To je tačno. Moje pitanje je: Da li ste imali ikakvu informaciju o tome koliko su civili ili civilna naselja blizu tih ciljeva?

SVEDOK TURKALJ – ODGOVOR: Pa ja sam otprilike vidio koliko su blizu civilna naselja, gdje se nalaze ti ciljevi.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Možete li da nam malo razlasnite ovaj odgovor? Šta podrazumevate pod tim kada kažete mogli ste da vidite? Vi ste znali da su civilna naselja u blizini tih ciljeva. Je li to ono što ste nam upravo rekli?

ADVOKAT KEHOE: To će biti...

SUDIJA ORIE: Gospođo Mahindaratne, pogrešno ste predstavili odgovor svedoka. Svedok je rekao: Ja sam donekle mogao da vidim koliko su civilna naselja blizu ovim ciljevima. Vaše pitanje je ponudilo drugačiju verziju iako ste upotrebili iste reči.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Izvinjavam se, gospodine predsedavajući. Nisam nameravala da ovo pogrešno protumačim, ja sam čitala...

SUDIJA ORIE: Možda da postavite ponovo pitanje svedoku. Mada, da li ste vi vizuelnim posmatranjem to videli, gospodine Turkalj?

SVEDOK TURKALJ: Ne vizuelnim osmatranjem, ali sam vidio obzirom na kartu. Tačno sam mogao vidjeti gdje se nalaze koji ciljevi na tom području.

SUDIJA ORIE: Da. Sada možda samo da... dobili ste karte. Da li su ciljevi označeni na karti?

SVEDOK TURKALJ: Mi smo dobili kartu tog područja, to je pripremio odjel za unutarnju kontrolu potpuno sa određenim informacijama, a ciljeve koje smo trebali gađati sam ja odredio.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: A ta mapa koju vam je obezbedilo odeljenje za unutrašnju kontrolu, da li su na toj karti bili i vojni ciljevi?

SVEDOK TURKALJ – ODGOVOR: To je topografska karta tog područja.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Moje pitanje glasilo je: da li su vojni ciljevi bili označeni, prikazani na toj karti koju vam je dalo odeljenje za unutrašnju kontrolu?

SVEDOK TURKALJ – ODGOVOR: Ja ću vam ponoviti. To je topografska karta tog područja na kojoj je apsolutno označeno, sve komunikacije i objekti tog područja. A ciljeve... odnosno informacije koje sam dobio od unutarnje kontrole gdje se nalaze pojedini ciljevi, mi smo ih označili kao cilj. Mogu vam pojasniti. Ako je cilj bio križanje puteva, onda sam ja odredio... ako je pretpostavka bila da se tim križanjem puteva dovode nove snage, onda sam ja to odredio kao cilj.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: A kada ste primili... kada ste napravili spisak ciljeva, koliko ste otprilike ciljeva na kraju imali kao ciljeve koje je trebalo gađati u toku operacije?

SVEDOK TURKALJ – ODGOVOR: Pa u toku cijele operacije...

ADVOKAT KUZMANOVIĆ: Časni Sude, to je zaista veoma uopšteno pitanje. Ciljevi u kom trenutku i gde. To je toliko široko. Ako bi moglo da bude malo konkretnije, to bismo cenili.

SUDIJA ORIE: Svakako ćemo morati da pređemo na konkretnije stvari, gospođu Mahindaratne. Ako ste već imali ideju gde...

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: (*preklapanje govornika*) Da, gospodine predsedavajući.

SUDIJA ORIE: (*preklapanje govornika*)...možda postoji brži način da to postignete. Molim vas, nastavite.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Da li možete da odgovorite na moje pitanje?

SVEDOK TURKALJ – ODGOVOR: Mogu odgovoriti. Ali ne mogu vam reći tačan broj ciljeva. Bilo ih je jako puno. Na prvoj crti odbrane, po dubini... tako da tih ciljeva je bilo stotinu možda, i više.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Vraćićemo se na to kasnije, gospodine Turkalj. Mislim da ćemo ići od jednog područja do drugog. Mene više ne zanimaju ciljevi u području iza fronta, dakle u dubini. Ali možete li da mi kažete pre nego što za danas završimo, kakva su bila pravila angažovanja koja ste primili kada ste planirali artiljerijsku operaciju? Pogotovo u pogledu gađanja ciljeva koji su se nalazili u plizini civilnih područja.

SVEDOK TURKALJ – ODGOVOR: Pa to je vrlo opširno pitanje. Na to pitanje vjerovatno bih morao odgovarati malo duže.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Da vas pitam: da li ste dobili takva uputstva bilo od gospodina Markača ili od gospodina Sačića?

SVEDOK TURKALJ – ODGOVOR: Uputstva od načelnika Stožera specijalne policije, gospodina Sačića, dobili smo način da se osigura topnička potpora snaga specijalne policije na našem pravcu napada. I dobili smo, naravno, svi smo znali pravce kretanja gavnog pravca napada i pomoćnih pravaca napada specijalne policije na tom području. Samim time...

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Gospodine Turkalj, mislim da ste me pogrešno razumeli. Moje pitanje bilo je kakva su bila pravila angažovanja, da li ste bili informisani o tome šta možete da ciljate, a šta ne možete, i kada birate konkretne ciljeve, koje mere predostrožnosti treba da preduzmete, na to sam ja mislila. Takva pravila angažovanja. Da li ste imali pravila angažovanja kad je reč o pripremanju artiljerijskih operacija, unutar specijalne policije?

SVEDOK TURKALJ – ODGOVOR: Pa ne postoje ovakva pravila angažiranja topništva, međutim postoji taktika artiljerije na osnovu koje topništvo funkcioniše u napadnim operacijama.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Gospodine predsedavajući, vidim...

SUDIJA ORIE: Da, vidite koliko je sati.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Da, gospodine sekretare.

SUDIJA ORIE: Da. Gospodine Turkalj, sada ćemo završiti za danas. Želeli bismo da vas ponovo vidimo ovde sutra ujutru u sudnici broj 1. Upućujem vas da ne treba da razgovarate ni sa kim o svom svedočenju, bilo o onome što ste već rekli tokom svedočenja ili o onome što ćete tek da kažete. Takođe vas pozivam da se u toku ispitivanja uzdržite od pokušaja da očima kontaktirate sa drugima i da se fokusirate na gospođu Mahindaratne ili, u kasnijoj fazi, nekoga drugoga ko vas bude ispitivao, da se fokusirate na to. Sada prekidamo i nastavljamo sutra, u petak, 12. decembra u 9.00 časova, u sudnici broj 1.

Sednica je završena u 13.46 h.

Nastavlja se u ponedeljak, 12. decembra 2008, u 9 h.

